

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

ПРОЕКТ!

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021 – 2028 г.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ	6
II. ОБХВАТ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	7
III. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ШУМЕН	8
1. Административно-териториално разположение	8
2. Релеф.....	10
3. Климатични фактори.....	10
4. Полезни изкопаеми	11
5. Водни ресурси	11
6. Население и демографски процеси	11
IV. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА	14
IV.1. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ШУМЕН	14
IV.2 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	23
IV.3 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО	26
IV.4 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ДЕЙНОСТТА НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ (РСУО)	30
IV.5 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ	31
IV.6 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	32
IV.7 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“ И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА“	33
IV.8. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	35
IV.9 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ	37
IV.10 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ	38

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.	
IV.11	ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ 40
IV.12	ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ ИЗГОТВЕНИТЕ ПРОГНОЗИ..... 41
V.	SWOT АНАЛИЗ..... 48
VI.	ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 55
VII.	РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА НАПРЕДЪКА НА МЕРКИТЕ, СЪГЛАСНО НПУО 2021 -2027 г. 58
	ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ (ППОО)..... 59
	ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ 72
	ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ 80
	ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ..... 90
	ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО 97
	ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ 103
	ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ..... 108
VIII.	КООРДИНАЦИЯ С НАЦИОНАЛНИ, ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПРОГРАМИ 112
VIII. 1.	КООРДИНАЦИЯ С ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО 112
VIII. 1.	КООРДИНАЦИЯ С ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ НА ОБЩИНА ШУМЕН..... 114
IX.	СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г. 114
X.	НАСОКИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И ОРГАНИЗИРАНЕ НА КОНСУЛТАЦИИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ..... 116
1.	Общи положения..... 116
2.	Анализ на заинтересованите страни 117
3.	Методи за провеждане на консултации 119
4.	Организиране на процеса на публични консултации 121
XI.	ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕЦЕНКА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА И ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА С ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ЗООС И ЗБР..... 124

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Списък таблици

Таблица 1 Площ на населените места в община Шумен.....	8
Таблица 2 Население на община Шумен за периода 2017-2020 г.....	12
Таблица 3 Основни демографски показатели за община Шумен.....	12
Таблица 4 Механично движение на населението в община Шумен.....	13
Таблица 5 Население в, под и над трудоспособна възраст в община Шумен към 31.12.2020 г.....	14
Таблица 6 Процент на депонираните отпадъци от общо образувани такива в община Шумен за периода 2018-2020 г.....	17
Таблица 7 Предложения за конкретни мерки.....	24
Таблица 8 Прогнозни количества разделно събрани отпадъци от опаковки от организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки.....	43
Таблица 9 Прогнозни количества рециклируеми отпадъци отделени от инсталация предварително третиране (тона).....	44
Таблица 10 Прогнозни количества ЕГО за периода 2021 – 2028 г.....	45
Таблица 11 Цели и програми с мерки.....	56
Таблица 12 Индикативен бюджет на ПУО до 2028 г. на Община Шумен (в х. лв.).....	57
Таблица 13 Цели за МРО.....	98
Таблица 14 Сключени договори за разделно събиране на МРО с организации по оползотворяване.....	99
Таблица 15 Цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки по години.....	104
Таблица 16 Матрица на влиянието на заинтересованите страни.....	118

Списък фигури

Фигура 1 Административно-териториално разположение– община Шумен.....	10
Фигура 2 Процентното разпределение на отпадъците събрани от различните видове организирани системи за събиране в община Шумен.....	16
Фигура 3 Процентно разпределение на отделените за рециклиране отпадъци от инсталацията за предварително третиране, по видове.....	17
Фигура 5 Количества разделно събрани отпадъци от опаковки по видове от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, 2018-2020 г.....	18
Фигура 6 Процент рециклирани опаковки от организации по оползотворяване към 2020 г., съгласно Заповед №РД-491/10.05.2021 г.....	19
Фигура 7 Процент на отделените за рециклиране отпадъци от общо постъпилите отпадъци на инсталацията.....	20
Фигура 8 Демографска прогноза за община Шумен за периода 2021-2028 г, бр. жители.....	41
Фигура 9 Прогнозна норма на натрупване за община Шумен за периода 2021 – 2028 г.....	42
Фигура 10 Прогнозни количества битови отпадъци за община Шумен за периода 2021 – 2028 г.....	43
Фигура 11 Прогнозни изчисления за количествата биоразградими отпадъци, съгласно данни от морфологичния състав на отпадъците.....	45
Фигура 12 Прогнозни количества строителни отпадъци за периода 2021 – 2028 г. (собствени изчисления)....	46
Фигура 13 Прогнозни количества депонирани битови отпадъци.....	47

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯТА

БО	<i>Битови отпадъци</i>
БрО	<i>Биоразградими отпадъци</i>
ГПСОВ	<i>Градска пречиствателна станция за отпадъчни води</i>
ЕИБ	<i>Европейска инвестиционна банка</i>
ЕГО	<i>Едрогабаритни отпадъци</i>
РЗИ	<i>Регионална здравна инспекция</i>
ЗООС	<i>Закон за опазване на околната среда</i>
ЗМДТ	<i>Закон за местни данъци и такси</i>
ЗУО	<i>Закон за управление на отпадъците</i>
ИАОС	<i>Изпълнителна агенция по околна среда</i>
ИСУО	<i>Информационна система за управление на отпадъците</i>
ИУГ	<i>Излезли от употреба гуми</i>
ИУЕЕО	<i>Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване</i>
ИУМПС	<i>Излезли от употреба моторни превозни средства</i>
МРО	<i>Масово разпространени отпадъци</i>
МСП	<i>Малки и средни предприятия</i>
МБТ	<i>Механично-биологично третиране</i>
МОСВ	<i>Министерство на околната среда и водите</i>
МФ	<i>Министерство на финансите</i>
НДНТ	<i>Най-добри налични техники</i>
НПУО	<i>Национален план за управление на отпадъците</i>
НСИ	<i>Национален статистически институт</i>
НУБА	<i>Негодни за употреба батерии и акумулатори</i>
ОООО	<i>Организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки</i>
ОПОС	<i>Оперативна програма "Околна среда"</i>
ОПУО	<i>Общинска програма за управление на отпадъците</i>
ОСР	<i>Отпадъци от строителство и разрушаване</i>
ОЧЦМ	<i>Отпадъци от черни и цветни метали</i>
ПО	<i>Програми за предотвратяване</i>
ПОС	<i>Програма околна среда</i>
ПСОВ	<i>Пречиствателна станция за отпадъчни води</i>
ПУДО	<i>Планиране и управление на дейностите с отпадъци</i>
ПУДООС	<i>Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда</i>
ПУО	<i>Програма за управление на отпадъците</i>
РДО	<i>Рамкова директива за отпадъци</i>
РДНО	<i>Регионално депо за неопасни отпадъци</i>
РИОСВ	<i>Регионална инспекция по околна среда и водите</i>
РОП	<i>Разширена отговорност на производителя</i>
РСУО	<i>Регионално сдружение за управление на отпадъците</i>
СОС	<i>Столичен общински съвет</i>
СПТО	<i>Столично предприятие за третиране на отпадъци</i>
СБО	<i>Смесени битови отпадъци</i>

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за управление на отпадъците на община Шумен за периода 2021 – 2028 г. е изготвена на основание чл. 52, ал.1 от Закона за управление на отпадъците (*в сила от 13.07.2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 100 от 16 Декември 2022 г.*) и неразделна част от програмата за опазване на околната среда.

Основната цел на Програмата е да допринесе за устойчивото развитие на община Шумен, чрез реализиране и прилагане на интегрирана система за управление на отпадъците, която следва да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, увеличаване дела на разделно събраните отпадъци както и стимулиране на инвестициите за подобряване управлението на отпадъците. Програмата е изготвена въз основа на налични данни за отпадъците в общината, резултати от проведени проучвания за системите за управление на отпадъците, както и въз основа на анализа на възможностите за финансиране на дейности свързани с отпадъци.

В програмата са направени експертни предложения и прогнози за периода 2021 – 2028 г., за развитието на инфраструктурата и практиките за управление на отпадъците, в т.ч.:

- демографска прогноза;
- прогноза за образуваните отпадъци;
- прогноза за видовете отпадъци, които могат да бъдат предотвратени;
- прогноза за видовете отпадъци, които могат да бъдат подложени на подготовка за повторна употреба;

Програмата е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021 – 2028 г. и може да бъде актуализирана при промяна на фактическите или нормативните условия, при които е създадена.

Структурата и целите на програмата са разработени в съответствие с Методическите указания за разработване на регионални/общински програми за управление на отпадъците (утвърдени със Заповед №РД-883/23.09.2021 г., както и приложимите общински наредби на местно ниво.

Общинската програма за управление на отпадъците на община Шумен, съдържа програми и подпрограми, с конкретни адресирани мерки към всяка една от тях, а именно:

- програма за предотвратяване образуването на отпадъци, с включена
 - подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци;
- програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;
- програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- програма за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО, вкл.
 - подпрограма за управление на опаковки и отпадъци от опаковки;
- програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Програмата включва и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, съгласно Глава втора, Раздел III на ЗУО. Приложени са необходимите административни, технически и финансови мерки за осигуряване на практическото прилагане на програмата и упражняване на дейности по контрол и мониторинг на практическото ѝ изпълнение.

Програмата е динамичен и отворен документ, който може да бъде допълван по предложение на кмета на общината, съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други фактори със стратегическо значение.

II. ОБХВАТ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Отправни точки за определяне на стратегическите цели в Програмата са направените изводи от прилаганата политика за управление на отпадъците в общината, изводите от изготвения SWOT анализ, както и целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективното използване на ресурсите, респ. на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021 – 2028 г.

Основната цел на програмата е *„Население и бизнес на община Шумен, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива“*

В унисон с НПУО 2021 – 2028 г., стратегическите цели, които се поставят в програмата са:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци;
- Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци;

В рамките на ПУО са разработени подпрограми с мерки, които водят както до постигане на главната стратегическа цел, така и до постигането и изпълнението на разгледаните по-горе три стратегически цели. Подпрограмите представляват на практика конкретен план за действие, който е представен в табличен вид.

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на кмета на общината, съгласно Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. Съгласно ЗУО и НПУО, в обхвата на програмата са анализирани и попадат следните отпадъчни потоци:

- Битови отпадъци;
- Утайки от ПСОВ;
- Строителни отпадъци;
- Опасни отпадъци;

Основното предназначение на ПУО е да осигури практически инструмент на община Шумен за планиране и аргументиране на най-ранен етап на необходимите ресурси, мерки и действия, по управление на отпадъците за населението и бизнеса в т.ч да подобри

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската политика за управление на отпадъците.

Общинската програма е отворен документ, който може да бъде допълван и актуализиран периодично при промяна във фактическите и/или нормативните условия, при изменения на целите и приоритетите на националното законодателство, което дава възможност за вземане на навременни и адекватни мерки при изпълнение на политиката, свързана с управление на отпадъците.

III. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ШУМЕН

1. Административно-териториално разположение

Община Шумен се намира в Североизточна България и е една от съставните общини на област Шумен. Разположена е на площ от 630 кв.км. Общата площ на населените места в общината е 36 027 дка, което представлява 5.84% на сто от общата територия на областта.

Общината граничи със следните общини:

- На север – община Хитрино
- На североизток - с общините Каспичан и Нови пазар
- На югоизток - община Провадия
- на юг – с общините Смядово и Велики Преслав
- на запад – с община Търговище

В границите на общината влизат 27 населени места, от които 1 град (гр. Шумен)и 26 села (с. Белокопитово, с. Благово, с. Васил Друмев, с. Велино, с. Ветрище, с. Вехтово, с. Градище, с. Дибич, с. Друмево, с. Ивански, с. Илия Блъсково, с. Кладенец, с. Коньовец, с. Костена река, с. Лозево, с. Мадара, с. Мараш, с. Новосел, с. Овчарово, с. Панайот Волово, с. Радко Димитриево, с. Салманово, с. Средня, с. Струино, с. Царев брод, с. Черенча)

В гр. Шумен са обособени няколко жилищни комплекса: Херсон, Добруджа, Тракия, Боян Българанов и няколко квартала: Индустриална зона, Гривица, Бялата пръст, Еверест, Дивдядово, Макак, Мътница.

Таблица 1 Площ на населените места в община Шумен

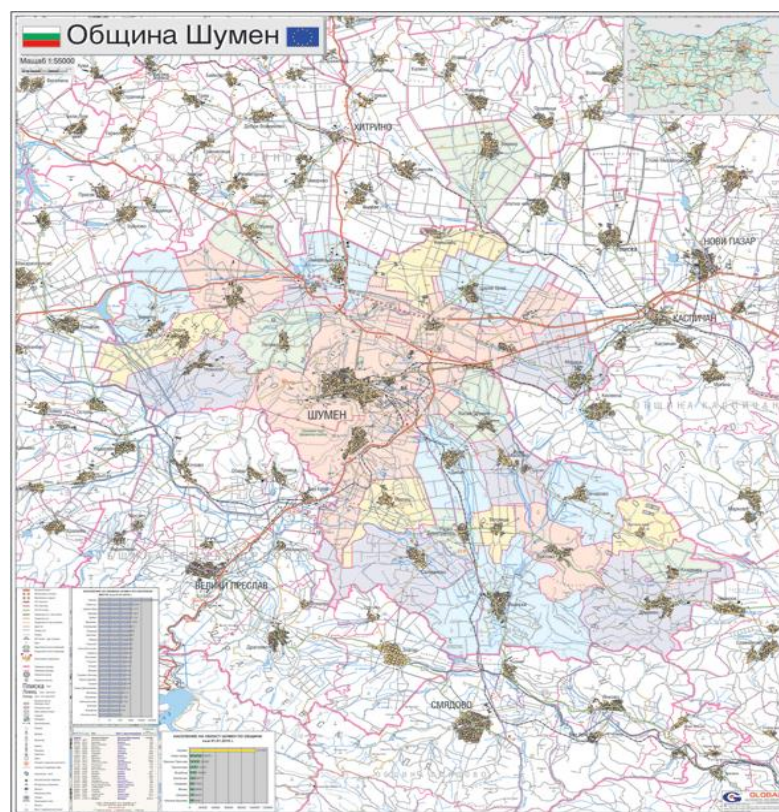
№	Населено място	Площ (кв.м)
1	гр. Шумен	136,36
2	с. Белокопитово	6,43
3	с. Благово	-
4	с. Васил Друмев	14,38
5	с. Велино	28,89
6	с. Ветрище	7,00
7	с. Вехтово	20,41
8	с. Градище	23,30
9	с. Дибич	21,27

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

№	Населено място	Площ (км ²)
10	с. Друмево	36,49
11	с. Ивански	52,76
12	с. Илия Блъсково	16,56
13	с. Кладенец	9,64
14	с. Коньовец	20,25
15	с. Костена река	11,55
16	с. Лозево	17,78
17	с. Мадара	22,25
18	с. Мараш	15,53
19	с. Новосел	28,47
20	с. Овчарово	21,63
21	с. Панайот Волово	16,71
22	с. Радко Димитриево	7,97
23	с. Салманово	32,30
24	с. Средня	17,94
25	с. Струино	13,25
26	с. Царев брод	31,38
27	с. Черенча	21,83

Градът отстои на 361 км от София, на около 100 км от морските пристанища Варна и Бургас и на 100 км средно от двете дунавски пристанища Русе и Силистра.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
Фигура 1 Административно-териториално разположение– община Шумен

На територията на общината преминават международните пътища № I-2 Русе- Шумен-Варна, № I-4 София-Търговище- Белокопитово и № I-7 Силистра-Шумен- Ямбол. През територията на община Шумен преминава и автомагистрала Хемус /София-Варна/. През общината преминават три участъка от Железопътната мрежа на България с обща дължина 53 км.

2. Релеф

Релефът на общината е равнинен и платовиден, като територията и изцяло попада в пределите на Източната Дунавска равнина. На запад от град Шумен, в пределите на общината е разположено почти цялото Шуменско плато, в което на границата с община Велики Преслав се издига най-високата му точка връх Търнов дял (Търнов табия, 501,9 m), явяващ се и най-високата точка на цялата община. Районите, разположени северно, източно и югоизточно от Шуменското плато са заети от обширни равнинни пространства с надморска височина от 70 до 200 m, като в пределите на община Шумен попадат части от четири полета: южната част на историко-географската област Овче поле – на север от платото; Плисковско поле – заема североизточната част на общината; Шуменско поле – разположено на изток и югоизток от Шуменското плато; Смядовско поле – северната му част, заемаща най-южния район на общината. Източно от Шуменското и Смядовското поле на територията на община Шумен попадат крайните западни части на Провадийското плато – връх Сакартепе 388,6 m и крайните западни части на Роякското плато – връх Дикеолу 410 m

3. Климатични фактори

Климатът на общината се отличава с ясно изразен умереноконтинентален характер. Основните фактори, обуславящи този тип климат са разположението на общината в югоизточната част на Дунавската равнина и възможността за безпрепятствено нахлуване на северозападни, северни и североизточни въздушни маси. Средната продължителност на слънчевото греене е 2204 часа годишно и е по-голяма от тази за страната, благодарение на по-малката средна облачност. Средномесечната температура на най-студения месец (януари) е -1,1 °С. Средномесечната температура на най-топлия месец (юли) е +22° С, като по този начин се оформя значителна годишна температурна амплитуда от 23-24°. Характерни за общината са проявата на късни пролетни и ранни есенни мразове, които могат да имат неблагоприятно въздействие върху селскостопанските култури. Средногодишното количество на валежите е 598 мм (за България 650 мм). Разпределението по месеци и сезони съответства на типичния за континенталния климат режим с максимум през късна пролет и ранно лято и минимум през късно лято и есен. Характерни за общината са градушките през топлото полугодие, както и интензивните извалвания. Преобладаващите ветрове са североизточните, западните и северозападните.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

4. Полезни изкопаеми

Територията на Общината е бедна на използвани подземни природни богатства. Основните полезни изкопаеми в област Шумен са нерудните, свързани предимно с широкото разпространение на глинести материали (каолинови глини), пясъчници, варовици и мергели, както и незначително количество гипс. От дъната на по-големите реки като Камчия, Поройна и Дивдядовска се извлича пясък и чакъл като строителен материал. Проучени и доказани са запаси на мергелни глини край село Ветрище и кв. Дивдядово в гр. Шумен, на варовити пясъци в землището на село Лозево. На фелдшпатови пясъци край с. Средня, на пясък и баластра край село Радко Димитриево и на скални материали край кв. Мътница.

5. Водни ресурси

Община Шумен попада в границите на управление на Черноморски район за басейново управление с център Варна.

Особеностите на климата, в съчетание с геоложката основа, определят смесеното дъждовно-снежно и карстово подхранване на реките в областта, както и относителната недостатъчност на повърхностно течащи води. Модулът на оттока един от най-ниските за страната. Той се колебае от 0,5 до 8-10 l/s/km² и се обуславя както от неголемите суми на валежите, така и от водопрпускливата карбонатна и льосова основа. Минерализацията на подземните води се определя като хидрокарбонатно-сулфатен в южните части и хидрокарбоантно хлориден тип – в северните части на областта. В южната част на общината от северозапад на югоизток, на протежение от 16 – 17 km протича част от средното течение на река Голяма Камчия.

На територията на областта са изградени множество водоеми, като преобладават малките водохранилища. Най-големият водоем (извън територията на общината) е яз. Тича, използван за водоснабдяване на общините Шумен, Търговище, Велики Преслав и за напояване. Минерална вода с много добри качества е открита при с. Маращ, разположено на 10 km от Шумен.

6. Население и демографски процеси

Демографските процеси, които протичат в община Шумен са характерни както за Шуменска област и Североизточния район, така и за страната. Ниската раждаемост, отрицателният естествен прираст и миграцията са сред основните фактори, довели до намаляване на населението в община Шумен. В резултат на което към 31.12.2020 г. населението на общината по данни от НСИ е 86 387 лица. По този показател общината попада в горната граница на категорията на средните общини (с население от 30 до 100 хил. д.). В град Шумен живеят общо 72 997 лица, а останалото население в размер на 13 390 души живеят в по-малките населени места.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

В следващата таблица са представени данни за населението по данни от НСИ, за периода 2016 – 2020 г.

Таблица 2 Население на община Шумен за периода 2017-2020 г.

Община Шумен			
година	всичко	мъже	жени
2016	89092	42933	46159
2017	87751	42298	45453
2018	87252	42008	45244
2019	87152	41787	45365
2020	86387	41396	44991

Източник: НСИ

На база на информация от НСИ е видно, че населението на община Шумен през периода 2019-20120 година постепенно намалява. Тенденцията в изменението на населението между градовете и селата е в посока увеличаване на населението на град Шумен, като причините за това са същите, както и за страната – по-добри възможности за професионална и трудова реализация, по-добри условия за обучение на децата в основните и средните училища в града, по-добра инфраструктура и условия за живот.

Разпределението на населението по пол към 2020 г. е съответно 41396 мъже и 44991 жени или 47,92% мъже към 52,08% жени.

Друг демографски показател, който характеризира населението е естественят прираст. Естественят прираст се измерва като резултат от разликата между раждаемостта и смъртността в региона, като отразява броя хора, с който населението в общината нараства или намалява. Текущата демографска ситуация в България се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението и задържащо се високо равнище на общата смъртност. В таблицата по-долу е представена извадка за раждаемост, смъртност, респективно естествен прираст за последните пет години за община Шумен.

Таблица 3 Основни демографски показатели за община Шумен

Показатели	2016	2017	2018	2019	2020
Раждаемост	794	675	726	687	610
мъже	424	357	403	345	328
жени	370	318	323	342	282
Смъртност	1220	1304	1330	1289	1483
мъже	613	661	679	689	806
жени	607	643	651	600	677
Естествен прираст	-426	-629	-604	-602	-873
мъже	-189	-304	-276	-344	-478
жени	-237	-325	-974	-258	-395

Източник: Инфостат, НСИ 2022

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Видно от представените данни са високите нива на отрицателен естествен прираст, като негативната тенденция в последните години се засилва. Отрицателните стойности на естествения прираст остават относително високи, което води до намаляване на демографския потенциал на общината, а това ще играе ролята на ограничаващ фактор за бъдещото ѝ социално-икономическо развитие. Отрицателният естествен прираст в комбинация със застаряването на населението влошава възпроизводствените възможности, което се потвърждава от стойностите на основните демографски показатели. Инвестициите, подобряването на социално-икономическата ситуация в общината, образователната сфера, са едни от възможностите за намаляване на отрицателните стойности на естествения прираст. За преодоляване на демографската криза са необходими последователни и целенасочени политически и управленски мерки, както на местно, така и на национално ниво.

Механичното движение на населението, също е показател, който характеризира демографската ситуация в общината. Миграциите или механичното движение на населението, заедно с неговото естествено възпроизводство определят тенденциите в демографското развитие на определена територия.

За разглеждания период 2016г-2020 г (таблица № 3) в община Шумен се наблюдава следната тенденция: превес на изселванията над заселванията през 2016г, като пика на отрицателен механичен прираст е през 2017г., след което се наблюдава обръщане на тенденцията. От 2018 г нараства броя на заселванията в общината, като механичният прираст е положителен т.е. броят на заселванията превишава броят на изселванията, като пика е през 2019г. когато механичният прираст е 502, което драстично надскача отрицателният механичен прираст за 2016г (-454) и за 2017г (-712).

Таблица 4 Механично движение на населението в община Шумен

Община Шумен	2016	2017	2018	2019	2020
Заселени	1350	1402	1855	2530	4456
мъже	601	610	793	1117	2319
жени	749	792	1062	1413	2137
Изселени	1804	2114	1750	2028	4348
мъже	802	941	807	994	2232
жени	1002	1173	943	1034	2116
Механичен прираст	-454	-712	105	502	108
мъже	-201	-331	-14	123	87
жени	-253	-381	119	379	21

Източник: Инфостат, НСИ 2022

И при двата процеса (заселване и изселване) по-голям е броят на жените, което говори за по-голяма мобилност при женския пол, свързана с търсене на по-добри условия за живот и

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г. професионална реализация. На база на анализиранията информация, може да се обобщи, че в община Шумен през последните две години 2019 г и 2020 г е преодолела отрицателният механичен прираст и е станала притегателен център за постоянно обитаване, като механичния прираст е с положителни стойности за 2019 и 2020 г.

Емиграционните процеси се изразяват от една страна в напускането на общината от по-младите хора в посока към столицата, където възможностите за професионална и лична реализация са по-големи, както и в посока извън България. Емигрирането на млади и образовани хора може да има сериозни икономически и социални последици за бъдещото развитие на общината.

Възрастовата структура на населението е друг важен демографски показател. Тя е определяща, както за количеството и качеството на човешките ресурси в общината, така и за демографския ѝ потенциал и не на последно място – за натовареността на социалната и образователната система на общината. Тя е с определящо значение за естественото възпроизводство на населението и формирането на трудовите ресурси. Стандартната възрастова структура – под трудоспособна, трудоспособна и над трудоспособна, за община Шумен е представена в следващата таблица, от която е видно, че населението в под трудоспособна възраст е 15,07 % от общия му брой, в трудоспособна възраст е 60,34%, а населението в над трудоспособна възраст е 24,59%.

Таблица 5 Население в, под и над трудоспособна възраст в община Шумен към 31.12.2020 г.

Население	Общо			В градовете		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
общо	86387	41396	44991	72997	34604	38393
Под трудоспособна възраст	13017	6683	6334	11504	5893	5611
В трудоспособна възраст	52124	27014	25110	44654	22775	21879
Над трудоспособна възраст	21246	7699	13547	16839	5936	10903

Източник: НСИ

IV. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

IV.1. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА ШУМЕН

Анализът е разработен с цел да даде отговори на следните въпроси:

- Какви са количествата и тенденциите на различните потоци отпадъци в община Шумен ?
- Какви са количествата образуваните отпадъци в общината и каква е нормата им на натрупване ?
- Какъв е морфологичния състав на образуваните битови отпадъци в общината ?

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци и какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци?
- Каква е степената на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното законодателство ?

За информационна обезпеченост на анализа е използвана основно информация, налична в община Шумен от справки, доклади, отчети от оператори на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци, информация от ИАОС, МОСВ и НСИ.

Въз основа на направените анализи на относно битовите отпадъци, могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

1. Смесени битови отпадъци

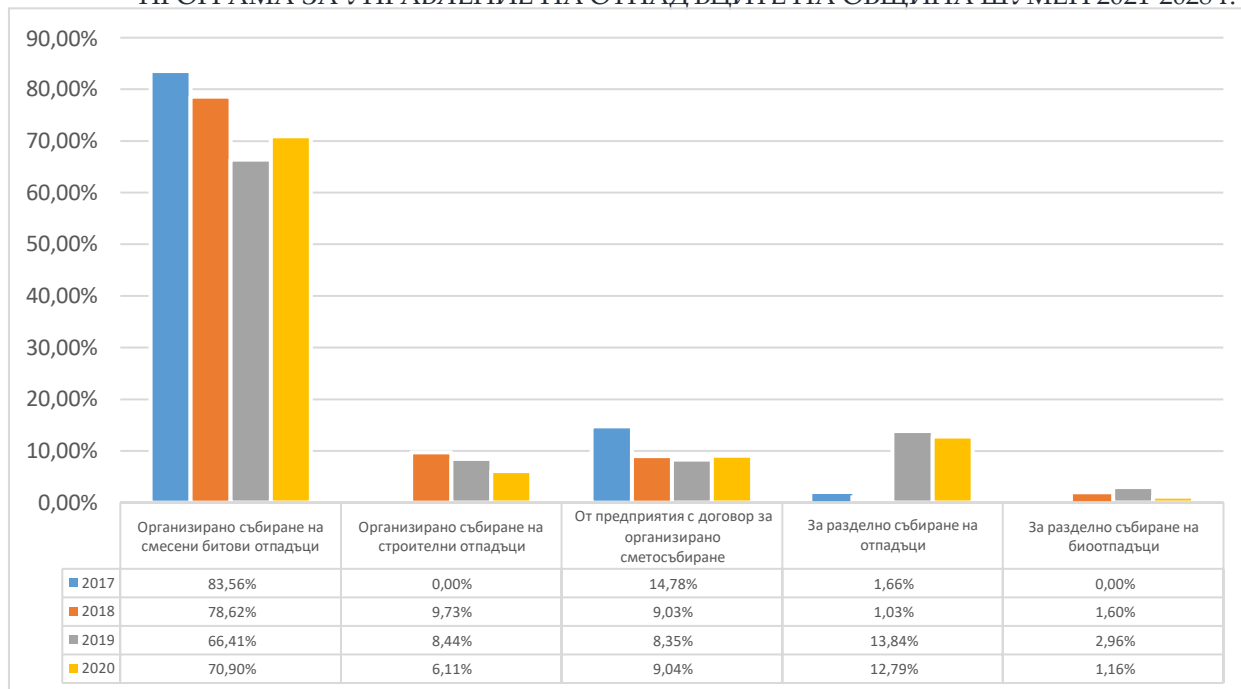
В община Шумен за периода от 2016-2020 г. не се наблюдава ясна тенденция за намаляване или нарастване на количествата образувани битови отпадъци в община Шумен, като количествата варират в диапазона от 28 000 до 31 000 тона годишно.

По данни на Евростат, в повечето страни домакинствата образуват средно до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и администрацията. Община Шумен не се различава от посочената европейска статистика, като средно за периода 2017-2020 г. отпадъците събрани от предприятията с договори за организирано сметосъбиране, представляват 10,3% от общосъбраните битови отпадъци от територията на общината, като останалите количества постъпват основно от домакинствата.

През последните години се наблюдава положителна тенденция към намаляване на количествата на събраните битови отпадъци от системата за смесено събран битов отпадък, за сметка на разделно събраните потоци. На фигурата е представено процентното разпределение на отпадъците, събрани от различните видове организирани системи за събиране в община Шумен за периода 2017-2020 г.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Фигура 2 Процентното разпределение на отпадъците събрани от различните видове организирани системи за събиране в община Шумен.

На територията на Общината се наблюдава увеличаване на количеството разделно събрани отпадъци, като само в рамките на една година- от 2018 г. до 2019г., количеството им нараства с над 12%. За същия период се отчитат и около 12% по-малко количество отпадъци, събрани от организираното събиране на смесени битови отпадъци – от 78% на 66%.

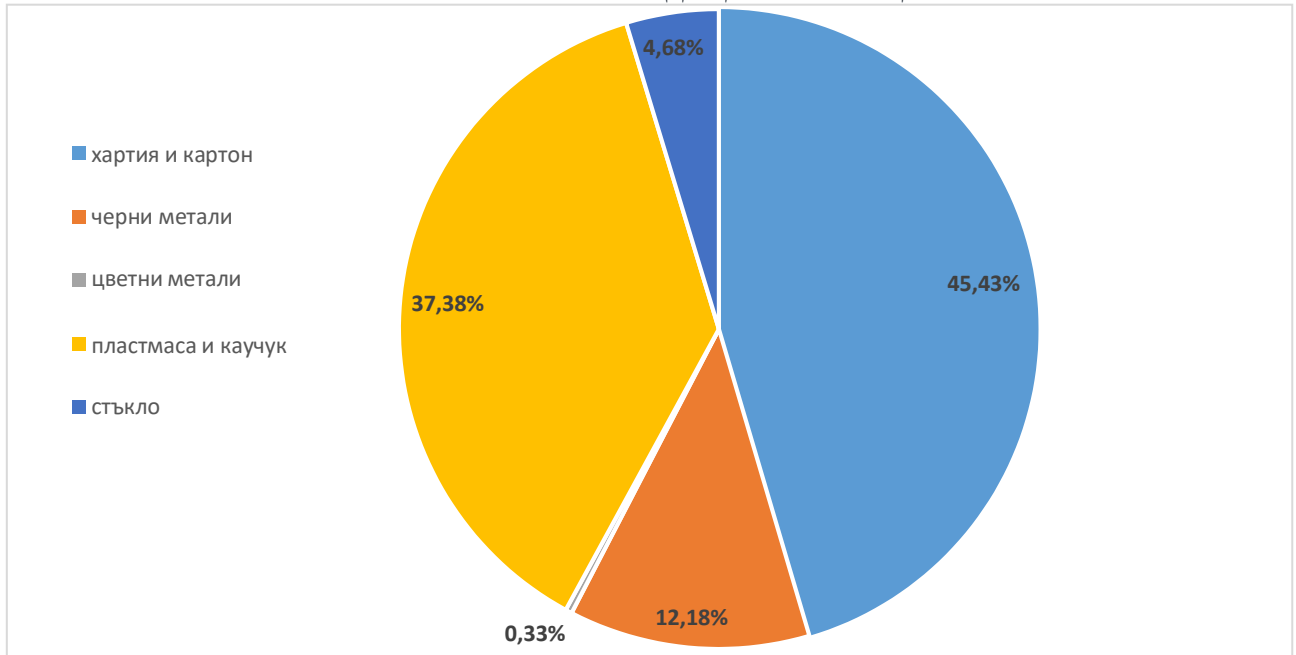
Община Шумен не разполага с инсталации за предварително третиране/сепариране на смесени битови отпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци.

Община Шумен има сключен договор с «Евро Импекс» ООД, гр. София за сепариране на смесените битови отпадъци. От образуваните на територията на общината битови отпадъци преобладаващата част са предадени за третиране на инсталацията на „Евро Импекс“ ООД за предварително третиране, като за 2020 г., процентът на предадените за третиране на инсталацията достига 85.9% от общо образуваните битови отпадъци.

Наблюдава се увеличение в количеството на отделените отпадъци за рециклиране след сепариране на смесения битов отпадък, като през началната 2016 г. отделените отпадъци са били едва 3.8% от входящия отпадък, а през 2019 г. се достига най-висок процент – 16% отделени за рециклиране от постъпилите на инсталацията отпадъци през годината. Най-голямо участие, в отделените отпадъци, годни за рециклиране, има хартията и картоната (45%), следвани от пластмасата (37%) и черните метали (12%).

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Фигура 3 Процентно разпределение на отделените за рециклиране отпадъци от инсталацията за предварително третиране, по видове

Основната част от отпадъците, които се образуват на инсталацията за предварително третиране, са отпадъци, отделени за депониране. Тези отпадъци постъпват на Регионалното депо за неопасни отпадъци за общините Шумен, Велики Преслав, Каспичан, Нови пазар, Смядово, Венец, Хитрино и Каолиново. Освен тях се депонират и негодните за рециклиране примеси, отделени от сепарирането на разделно събраните отпадъци от опаковки. Директно все още се депонират биоразградими отпадъци, текстилни отпадъци, обемни отпадъци и др.

Таблица 6 Процент на депонираните отпадъци от общо образуваните такива в община Шуман за периода 2018-2020 г.

Вид на отпадъците	година		
	2018	2019	2020
общо образувани отпадъци, тона	31468	31313	28793
общо депонирани отпадъци, тона	24112	26924	25501
% депонирани отпадъци	77%	86%	89%

Въпреки положителната тенденция за увеличаване на отделените за рециклиране отпадъци, фракцията отсортирана за депониране остава преобладаваща, като се наблюдава и тенденция за увеличаване на дела и с над 29% за периода 2016-2020 г.

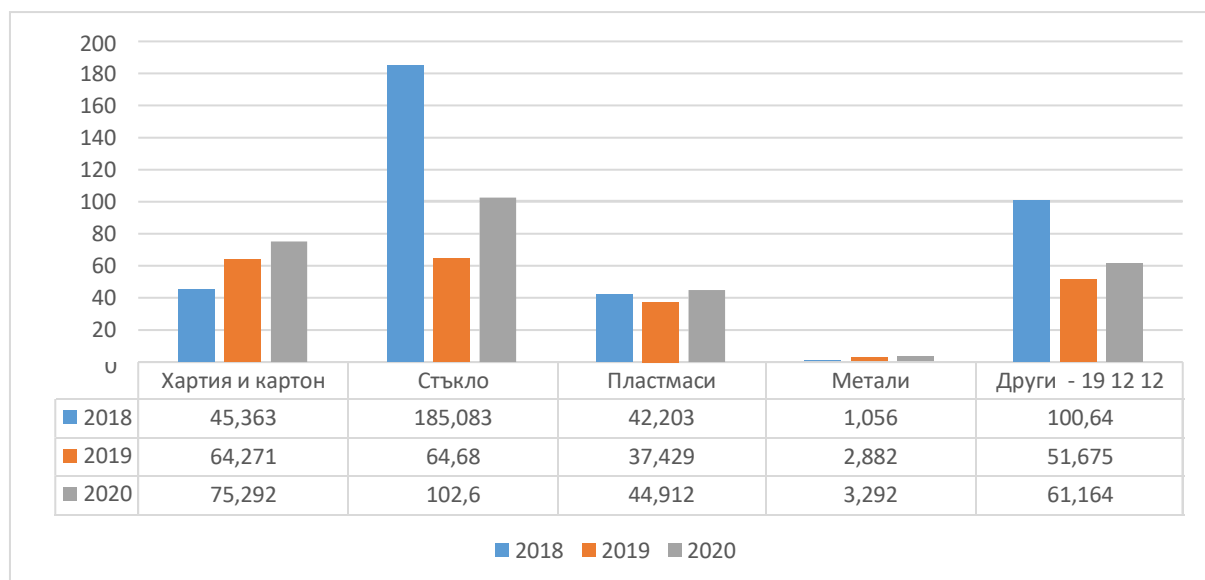
Съгласно данните от морфологичния състав, с най-голям относителен дял за община Шумен е фракция „Стурия, пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други, в това число неидентифицирани“ (18,85 %), следват фракциите пластмаса (14,36%), градински отпадъци (12,29%) и метали (11,98%). Делът на рециклируемите отпадъци от хартия и картон,

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
пластмаса, стъкло и метали, изчислени на основа на морфологичния анализ проведен през 2019 г. възлиза на около 44.7% от общото количество генерирани смесени битови отпадъци. Сравнението на изчислената норма на натрупване съгласно проведеня морфологичен анализ през 2019 г. (473,8 кг/г/ж), отрежда място на община Шумен над осреднените стойности за нормата на натрупване за населените места с население от 50-150 хиляди, а именно 349,6 кг/ж/г., и общо за страната, от 407 кг/г/ж, съгласно НПУО 2021 – 2028 г. Това налага да се предприемат допълнителни усилия за предотвратяване на образуването на отпадъците и увеличение на количеството на разделно събраните отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло, текстил, биоразградими отпадъци и др.

2. Разделно събрани отпадъци

Община Шумен, съвместно с организации по оползотворяване, има изградена и функционираща система за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, включващи отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС, ОММ, а за отпадъците от текстил и излезли от употреба гуми са сключени договори с лица, притежаващи документи за дейности с отпадъци по реда на ЗУО.

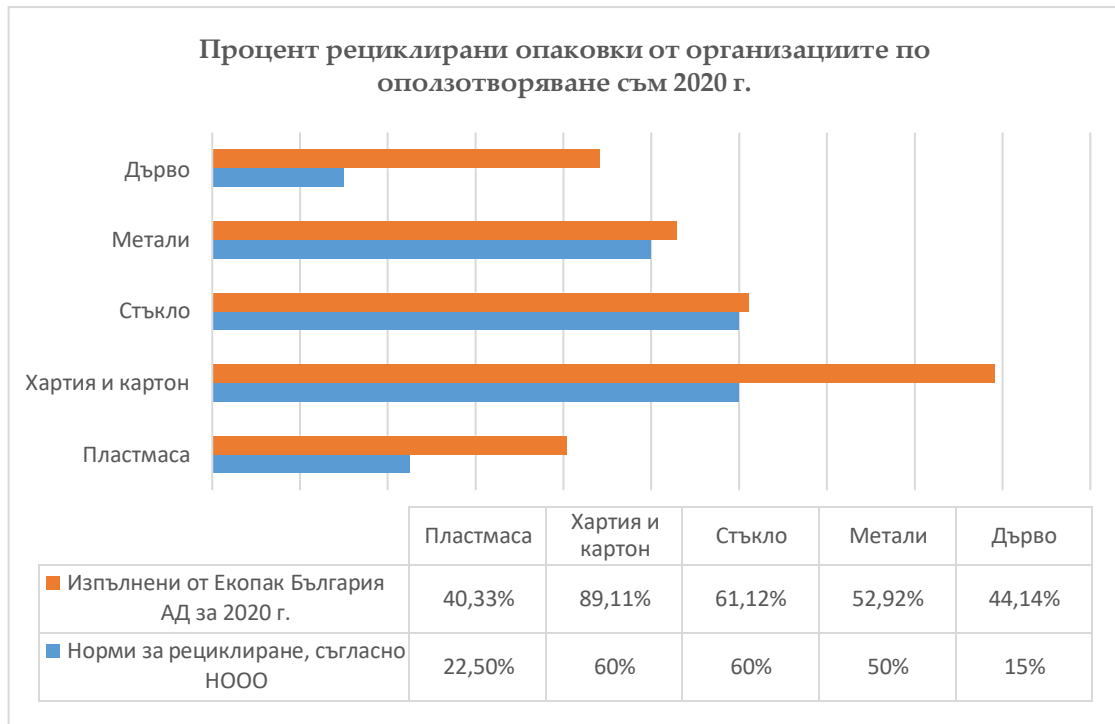
Фигура 4 Количества разделно събрани отпадъци от опаковки по видове от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, 2018-2020 г.

Количеството на разделно събраните отпадъци от опаковки е нараснало 1,34 пъти през 2020 г., спрямо предходната 2019 г, но въпреки усилията на общината и увеличаване на осведомеността на населението на територията на община Шумен, все още количествата разделно събрани отпадъци от опаковки, остават ниски спрямо количеството на общия смесен битов отпадък, като се задържат около 1 %.

От пуснатите на пазара опаковки, „Екопак България“ АД е постигнала следната степен на рециклиране, като е изпълнила нормите за рециклиране, заложен в НООО

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Фигура 5 Процент рециклирани опаковки от организации по оползотворяване към 2020 г., съгласно Заповед №РД-491/10.05.2021 г.

От 2019 г. в гр. Шумен функционира Общинският център за събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци от населението, реализиран по проект „Пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхраняване на опасни битови отпадъци“ по Българо-швейцарската програма за сътрудничество“ на територията на Общината. Чрез три мобилни пункта към центъра, по график ежесечно се обхождат всички населени места от община Шумен.

В резултат на работата на центъра през 2020 г. са събрани 5 065.831 тона, в т. ч. 3 315.042 тона за Община Шумен. За обезвреждане са предадени 4 304.005 тона отпадъци въз основа на договор с „Метарекс“ ООД.

С въвеждане на системата за разделно събиране на текстил и обувки и създаване на навици в гражданите на община Шумен се наблюдава положителен тренд на нарастване на количествата разделно събрани текстилни отпадъци. Целта на въведената система за разделно събиране е колкото се може повече текстилни отпадъци да се използват повторно или да се рециклират, с което да се намали делът за депониране.

На този етап е създадена организация за събиране само на растителни отпадъци от поддържането на общинските зелени площи и от домакинствата в град Шумен. Събирането и транспортирането на растителни отпадъците от територията на община Шумен към настоящия момент се извършва от общинското предприятие „Чистота“ по график, като количествата през разглеждания период варират в широки граници.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Количествата разделно събрани зелени/биоразградими отпадъци през последните три отчетни години, намаляват като се движи в границите от 927 т – до 333 т.

До края на 2022 г. община Шумен не разполага с инсталация за третиране на биоразградимите отпадъци и те постъпват на регионалното депо за отпадъци. Със сключване на договор за предоставяне на услуги по транспортиране и предварително третиране на смесени битови отпадъци и биоотпадъци (трева от косене, листна маса, предварително раздробени клони и храсти от поддържането на обществените площи, паркове и градини, образувани на територията на община Шумен), образувани на територията на община Шумен с „ЕКОИНВЕСТ АСЕТС“ АД се очаква да бъде разширена системата за разделно събиране на хранителни и зелени/градински отпадъци.

На територията на община Шумен е създадена система за събирането на едрогабаритните отпадъци (ЕГО), която си се извършва от общинското предприятие „Чистота“ по график. През последните години се наблюдава ясна тенденция за увеличаване на събраните количества ЕГО. Количествата на събраните едрогабаритни отпадъци от домакинствата на територията на община Шумен, постоянно нарастват, като за 2020 г., количествата събрани ЕГО са с 120%, повече спрямо 2019 и с около 30 пъти спрямо 2018 г.

Отделените рециклируеми отпадъчни материали след преработка в инсталацията за смесен битов отпадък, с която община Шумен има договор, непрекъснато се увеличават, с изключение на 2020 г.

Фигура 6 Процент на отделените за рециклиране отпадъци от общо постъпилите отпадъци на инсталацията

За 2020 г. приблизително 12,4% от общото количество отпадъци, постъпили за третиране са отделени за рециклиране, като максимално количество достигнати отделени за рециклиране отпадъци се постига през 2019г. - 16,0%. За целия разглеждан период от 2016г. до 2020 г. количеството на отделените за рециклиране отпадъци нараства повече от 3 пъти.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

3. Изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.1 и 2 от ЗУО

Община Шумен е постигнала степен на рециклиране 55% за календарната 2019 г., което се явява изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.1 от ЗУО.

Община Шумен е постигнала степен на отклоняване на биоразградими отпадъци от депа 73% за календарната 2019 г. (последната налична отчетна година), което се явява изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.2 от ЗУО.

Препоръки:

- Препоръчително е да бъде разширен обхвата на съществуващите системи за разделно събиране на зелени/градински и хранителни/кухненски отпадъци, с оглед достигане на националните и европейски нормативни документи.
- Препоръчва се да бъдат разширени съществуващите системи за разделно събиране на отпадъци в т.ч. за текстилни отпадъци, масово разпространени отпадъци, ЕГО и др. посредством увеличаване броя на контейнерите и обособяване на нови площадки за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинства и др., с оглед намаляване на количествата депонирани отпадъци.

4. Утайки от ПСОВ

Анализът на утайките от ПСОВ се стреми да даде отговор на следните въпроси:

1. Каква е тенденцията в образуване на утайки от ПСОВ на територията на община Шумен;
2. По какъв начин се третира утайките от ПСОВ и до колко прилаганите методи съответстват на нормативните изисквания и на йерархията за управление на отпадъците. Използват ли се за производството на материали или енергия.
3. Какви са основните изводи и препоръки в бъдеще;

Информационно обезпечаване

На национално ниво няма изградена цялостна информационна база данни, в която информацията за утайките от ПСОВ да е систематизирана и да обхваща всички аспекти, както в регионален и местен, така и във времеви разрез. В тази връзка за целите на настоящият анализ е ползвана информация от:

- Национален стратегически план за управление на утайките от ПСОВ за отпадни води с период на действие 2014 – 2020 г.;
- Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021 – 2028 г.;
- Информация от община Шумен и ИАОС;

Въз основа на направените анализи относно утайките от ПСОВ, могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

- Отпадъчните води на община Шумен, постъпват в ПСОВ-Шумен, в която се обработва първични утайки, които се генерира при механичното пречистване на водата и излишни активни утайки, формирани в процеса на биологичното пречистване.
- През 2016 г. е приключило изграждането на биологично стъпало с отстраняване на азот и фосфор за пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) – Шумен, в рамките на проект интегриран воден цикъл за град Шумен – II етап. Към проекта са изградени метантанкове, в които се оползотворяват утайките.
- Третирането на утайките от ПСОВ - Шумен включва прецеждане, уплътняване, анаеробно изгниване в метантанк и изпращане към съществуваща обезводнителна инсталация за кондициониране и последващото им обезводняване с камерна филтър преса, за което „ВиК-Шумен“ ООД има издадено разрешително за оползотворяване и рециклиране по реда на ЗУО.
- Обезводнената утайка е предвидено да се съхранява на специално депо в рамките на площадката за установяване качеството и по-нататъшно извозване и оползотворяване.
- Наблюдава се тенденция за намаляване на депонираните количества утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места, като за тяхното третиране е спазена йерархията за управление на отпадъците и третирането им е свързано с рециклиране и оползотворяване, като през 2019г. под 1% от образуваните утайки са предадени за депонирани.

5. Строителни отпадъци

Анализа на отпадъците от строителство и разрушаване се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- Какви да количествата образувани и оползотворени строителни отпадъци в общината за анализирания период;
- Какви са основните източници на строителни отпадъци и каква е морфологията на строителните отпадъци;
- Какви са ключовите изисквания към общините в т.ч. към община Шумен , относно управлението на строителните отпадъци и как община Шумен отговаря на изискванията;
- Какви са основните изводи и препоръки;

Изводи и препоръки относно ОСР

- Община Шумен е изградила система за организирано събиране на строителни отпадъци на територията на общината.
- Наблюдава се тенденция към намаляване на събрани отпадъци от строителство и разрушаване от системата за организирано събиране на строителни отпадъци на територията на община Шумен.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

- На територията на община Шумен няма инсталации и депа за третиране на строителни отпадъци. Отпадъците се предават за оползотворяване в кариера с. Златна нива, общ. Каспичан въз основа на сключен писмен договор или за оползотворяване на Регионалното депо за неопасни отпадъци Шумен.
- Община Шумен се справя с оползотворяване на строителните отпадъци, основно чрез използването им за рекултивация на нарушени терени и за запряствяване на работните участъци на депото.

IV.2 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализа е изготвен с цел да даде отговор на следните въпроси:

Какви са основните принципи на националното законодателство по управление на отпадъците и основните ангажименти на общината в сферата на управление на отпадъците, произтичащи от това законодателство.

- Кои са нормативните документи на местно ниво, приети във връзка с разпоредби на националното законодателство по отношение на управление на отпадъците
- Кои национални програмни документи определят рамката на програмиране на управлението на отпадъците на национално ниво.
- Какво е нивото на изпълнение на предходната общинска програма за управление на отпадъците.
- Какви са основните изводи и препоръки от направения анализ.

За осигуряване на необходимата информация за анализа се използвали следните методи:

- проучване на национални и местни нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината, свързани с управлението на отпадъците;
- проучване на НПУО 2021-2028 г. относно анализа на нормативната уредба;
- проучване на стратегически и програмни документи на национално ниво относно управление на отпадъците;
- събиране и проучване на периодичните отчети за напредъка по изпълнението на програмните документи на общината, свързани с управление на отпадъците; проучване на степента на изпълнение на целите на общинската/регионалната програма за отпадъците като цяло и на всяка от мерките в програмата в края на програмния период.

Въз основа на направените анализи на националната нормативна уредба и програмни документи в областта на управлението на отпадъците, могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

- Националната правна рамка е цялостно съобразена с европейското законодателство по управление на отпадъците и включва конкретни разпоредби определящи обхвата,

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
правата и задълженията на местните власти по отношение на управление на отпадъците в т.ч. ангажименти за поетапно увеличаване на количествата отпадъци, които се рециклират и оползотворяват, и намаляване на депонираните отпадъци;

- Националното законодателство ясно разграничава и регламентира отговорностите на институциите на централно и местно ниво по отношение извършването на инспекции и контрол на дейностите с отпадъци.
- Общините изпълняват контрол, мониторинг на напредъка и периодичен отчет за изпълнение на програмните документи, които публикуват на интернет страницата си.

Основните изводи и препоръки по отношение на това дали има обезпеченост на нормативни документи на местно ниво, сме направили в част 4.3.2. Основни изводи и препоръки на анализ 4.3. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво.

В резултат от анализа на стратегическите документи, са изведени предложения за необходимост от конкретни мерки, които са обследвани да бъдат включени в програмата за управление, систематизирани в таблицата.

Таблица 7 Предложения за конкретни мерки

Документ	Предложение за мерки
▪ Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.	Улесняването на достъпа до ключови точки за предаване на излезли от употреба вещи с цел повторна употреба
▪ Стратегия и план за действие за преход към Кръгова икономика на Република България за периода 2022 – 2027 г.	Стратегическа цел 2: По-малко отпадъци и повече ресурси Мерките, свързани с изпълнение на Стратегическа цел 2: По-малко отпадъци и повече ресурси, включват следните действия на общините: <ul style="list-style-type: none">- Въвеждане на мерки на общинско ниво за предотвратяване образуването на отпадъци и преход към кръгова икономика- Мерки свързани с устойчива употреба и повторно използване на продуктите на местно ниво- Ограничаване използването на еднократни пластмасови продукти в публичната администрация- Прилагане на системи за разделно събиране на едрогабаритни отпадъци, насочени към повторна употреба- Прилагане на системи за събиране на смесени битови отпадъци, които насърчават разделното събиране на отпадъци от домакинствата- Промяна в начина на определяне на „такса битови отпадъци“ и преминаване към заплащане

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Документ	Предложение за мерки
	<p>пропорционално на количествата или обема на отпадъците</p> <ul style="list-style-type: none">- Въвеждане на задължително разделно събиране на опасни отпадъци, образувани от домакинствата, в съответствие с изискванията на РДО- Въвеждане на задължително разделно събиране на био-отпадъци от домакинствата и подобни отпадъци- Подобряване взаимодействието между организациите за оползотворяване и общините- Предоставяне на информация на потребителите и мерки за повишаване на общественото съзнание и насърчаване на устойчиво потребление- Изготвяне на оценка за необходимия капацитет, инсталации и съоръжения за третиране на битови отпадъци в региони с предвидено финансиране от ПОС 2021- 2027 г- Засилване на контрола върху ефективното разходване на средствата от такса битови отпадъци- Привличане на частния сектор при постигане на целите за рециклиране на битови отпадъци- Подкрепа за дейности по предотвратяване, повторна употреба, разделно събиране, рециклиране и оползотворяване чрез отчисленията за депониране на отпадъци
▪ Национален план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г.	Адаптация на мерките, за които общините са посочени като отговорни лица или партньори, конкретно за нуждите на община Шумен.
▪ Интегриран национален план в областта на енергетиката и климата (ИНПОЕК) 2021-2030	Подготовка на проекти за изграждане на съоръжения за улавяне и изгаряне на биогаз, както и на такива за оползотворяване на биоразградими отпадъци за производство на енергия и компост. Изготвяне на предложения и въвеждане на диференциация на таксите в зависимост от вида генерирани отпадъци.
▪ Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024)	Идентифициране на мерки за подобряването на управлението на строителните отпадъци.
Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване	Закриване и рекултивация на нерегламентирани сметища и депа за отпадъци, неотговарящи на нормативните изисквания; Разработване и изпълнение на пилотни и демонстрационни проекти, с цел събиране, синтезиране, разпространение и

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Документ	Предложение за мерки
функциите на почвите (2020 – 2030 г.)	прилагане на нови, нетрадиционни успешни мерки, добри практики и/или управленски подходи в областта на битовите отпадъци.

IV.3 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- Приета ли е нормативна уредба на местно ниво в съответствие с чл. 22 от ЗУО, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците и съдържа ли тя минималните изисквания на ЗУО?
- Има ли планирани/извършени промени в Наредбата по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси, отразяващи на изискванията за използването на основите за всяка от услугите по чл. 62 от Закона за местните данъци и такси и отчитайки разпоредбата, че количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци (чл. 67, ал. 4, ЗМДТ)?
- Кои други местни наредби имат отношение към управление на отпадъците?

За осигуряване на необходимата информация са ползвани и проучени местните нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината, свързани с управлението на отпадъците.

В настоящият анализ се извърши преглед на общинската наредба за управление на отпадъците и съответствието ѝ с минималните изисквания на ЗУО, както и подзаконовите държавни и общински нормативни актове. Анализът ще обхване и други нормативни актове на общината, пряко или косвено свързани с управлението на отпадъците.

Въз основа на направените анализи на нормативнат уредба на местно ниво, свързана с управлението на отпадъците, могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

1. До 1 януари 2025 г., България, като държава-членка има задължение да установи разделно събиране на текстил. В тази връзка Община Шумен продължава съвместната си работа с фирма „ЕВРОТЕКС“ ЕООД, гр. Димитровград, за обслужване на система за разделно събиране на ненужни облекла от домакинствата на територията на община Шумен. На сайта на общината е публикувана информация за местата на специалните контейнери за събиране на дрехи, обувки и аксесоари. През месец април 2021 г. Община Шумен има сключен договор с фирма „М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ“ ООД, преработвател на отпадъци от текстил и облекло. Отпадъците се предават за последваща преработка – раздробяване, нарязване, разчепкване и влагане в мебелната промишленост.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Въпреки изпълнението на това задължение от страна на община Шумен, отправяме препоръка за нормативното уреждане на това задължение, чрез изменение на текстовете на Наредбата в тази насока.

2. До 1 януари 2025 г., България, като държава-членка има задължение да установи разделно събиране на опасни отпадъци, генерирани от домакинствата.

В община Шумен е изграден Общински център за събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци от населението, реализиран по проект „Пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхраняване на опасни битови отпадъци“ по Българо-швейцарската програма за сътрудничество“

Реализацията на центъра е свързана с изпълнение на задълженията на кмета на общината, регламентирани със Закона за управление на отпадъците (чл. 19, ал. 3) за осигуряване на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. опасни битови отпадъци и организиране на разделното събиране на опасни битови отпадъци. Центърът се стопанисва от ОП „Чистота“.

Опасните отпадъците могат да бъдат предавани на мобилни пунктове в града според графика на маршрутите за събиране на опасни отпадъци от домакинствата за съответния месец или на територията на общинския център. Графикът за събиране на опасните отпадъци се публикува на сайта на общината.

На сайта на общината <https://www.shumen.bg/ustrojstvo-na-teritoriyata/ekologiya> е предоставена информация за общинския център - местоположение, работното време, графици на мобилните пунктове, списък на разрешените за събиране от домакинствата опасни отпадъци. В тази връзка констатацията ни е, че община Шумен е предприела действия в тази насока, но би било добре да присъства и нормативна регулация чрез изменение в Наредба за управление на отпадъците на територията на община Шумен.

Предложението ни в тази насока е да се допълни Наредбата с текстове, какви са задълженията на лицата, извършващи дейности по събиране и транспортиране на опасни отпадъци на територията на община.

3. До 31 декември 2023 г., следва да се изгради необходимата организация, която да гарантира, че биологичните отпадъци се събират отделно или се рециклират при източника (напр. чрез компостиране).

В тази връзка и общината следва да подготви съответните системи за събиране, инсталации за третиране и др. За изпълнение на тези задължения Община Шумен е закупила 250 броя нови пластмасови контейнери, като 100 броя са предоставени на ОП „Паркове и обредна дейност“ за поддържане на Гробищен парк – Шумен, а останалите 150 броя са предназначени за жилищната зона на гр. Шумен. В тях ще се събират твърди биоотпадъци (плодове и зеленчуци). За обслужване на контейнерите е закупена специализирана техника. На този етап

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
е създадена организация за събиране само на растителните отпадъци от поддържането на общинските зелени площи и от домакинствата в град Шумен.

На сайта на община Шумен е публикуван график за събиране на едрогабаритни и растителни отпадъци. Събирането и транспортирането на отпадъците се извършва от общинското предприятие „Чистота“. Отпадъците трябва да бъдат разделно събрани в чували или приведени в удобен за товарене вид и поставени до съдовете за смет в деня преди определения по график ден за събирането им.

Като препоръка, отправяме предложение за въвеждане на разделно събиране на хранителните отпадъци от домакинствата чрез поставяне на кафява кофа за хранителни отпадъци до всеки комплект цветни кофи за рециклируеми отпадъци, както и нормативното уреждане на това задължение, чрез изменение на текстовете на Наредбата в тази насока.

4. Община Шумен има задължението да публикува на интернет страницата на общината местонахождението на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, какви отпадъци, при какви условия могат да се оставят на тези площадки и пр. ЗУО (чл. 19, ал. 3, т. 13) предвижда кметовете на общините да осигуряват по-широка информираност на населението относно изпълнението на дейностите в обхвата на чл. 19, ал. 3, т.1-12, 14 и 15, както и информация за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин.

Община Шумен изпълнява формално това изискване за публикуване на информация, вкл. информацията за местата и начина на предаване на различните видове отпадъци. Налична е информация за местата и начина на събиране и безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, във връзка с изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 13 от Закона за управление на отпадъците на интернет страницата в категории: Устройство на територията/Екология/ Разделно събиране на отпадъци. Въпреки това, мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, не могат да бъдат открити, като информация на посочената страница.

Препоръката ни в тази насока е да се създаде по-добра организация и цялата относима информация да бъде достъпна на едно място, като Наредбата може да уреди стандартност на предоставяната информация и достъп чрез единен интернет портал за управление на отпадъците. В този смисъл препоръчваме създаване на специален член в Наредбата, който да уреди достъпа до информация на обществеността, който може да уреди и достъпа до навременна и систематизирана информация чрез единен портал.

5. Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Шумен не отразява последните изменения, съгласно Закона за местни данъци и такси отчитайки, че количеството битови отпадък е водеща основа за определяне на размера на такса битови отпадъци (чл. 67, ал. 4 от ЗМДТ). Препоръчително е

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
местната нормативна уредба имаща отношение към управлението на отпадъците периодично да бъде актуализирана, съобразно настъпващите промени в ЗУО и ЗМДТ. А именно, общинският съвет на община Шумен следва да приеме основите за изчисляване размера на таксата за всяка от услугите. Основите за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, които общинският съвет може да приеме съгласно чл. 67, ал. 8 от ЗМДТ, са както следва:

Ако се приеме, че индивидуално определено количество битови отпадъци за имота чрез торби с определена вместимост и товароносимост, същите се закупуват от задължените лица по ред, определен в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Шумен. С Наредбата общинският съвет може да определи минимален брой торби, които да бъдат закупени от задължено лице за календарна година, съобразен с извършения анализ за минималното количество битов отпадък, генерирано от един ползвател на услугата в дадено населено място, селищно образувание или зона. Когато закупените за годината торби надхвърлят действително изразходваните през годината, останалите торби се използват през следващата година, като се приспадат от определения за нея минимален брой и се заплаща само разликата. Начинът за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци при прилагане на основите по чл. 67 ал. 8 се определя с наредбата по чл. 66, ал. 3, т. 1 ЗМДТ, съгласно приетата план-сметка за съответната година.

6. Съгласно чл. 18 от Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Шумен, когато таксата се определя според количеството на битовите отпадъци, предприятията подават молба – декларация по образец в Община Шумен до края на предходната година. За придобитите през годината имоти молба-декларацията се подава в двумесечен срок от датата на придобиването им. В молба-декларацията се посочват видът и броят на съдовете за изхвърляне на битови отпадъци, които ще се използват през годината, съобразно обявената от кмета на общината честота на извозването на битовите отпадъци.

Нашата препоръка е тези услуги да бъдат администрирани изцяло електронно, с цел облекчаване на административната тежест и поэтапно преминаване към електронно управление в областта на отпадъците на територията на община Шумен. На следващо място, община Шумен следва да идентифицира електронни административни услуги в областта на управлението на отпадъци, които да предоставя на гражданите и организациите от административните органи, и които могат да се заявяват и/или предоставят от разстояние чрез използването на електронни средства. Съответно да стартира възможността за предоставянето им чрез подаване и получаване на документи по електронен път, и тяхното съхраняване по реда на Закона за електронното управление.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
IV.4 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ДЕЙНОСТТА НА ДЕЙНОСТТА НА
РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ (PCYO)

Анализът следва да даде отговор на следните основни въпроси:

- Участва ли активно общината в работата на PCYO;
- Взети ли са важни за общината решения за управление на отпадъците от PCYO ;
- Необходими ли са подобрения в работата и решенията на PCYO в интерес на общината.

Информационна обезпеченост на анализа

За целите на настоящият анализ е ползвана информация налична в община Шумен , информация от интернет страницата на Община Шумен, правилници, решения и др. на сдружението, налични на страницата на община Шумен

Въз основа на направения анализ на дейността на регионално сдружение за управление на отпадъците (PCYO), могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

- Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Шумен (PCYO) е учредено по реда на ЗУО на събрание от 30.08.2010 г. от общините Шумен, Венец, Велики Преслав, Каолиново, Каспичан, Нови пазар, Смядово и Хитрино. Сдружението
- За председател на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Шумен (PCYO – Шумен) е избран кмета на община Шумен за периода на неговия мандат.
- Основната цел на сдружението се изразява в ефективно събиране, транспортиране и третиране на отпадъците, съобразно изискванията на чл. 6 ал. 1 и гарантиране изпълнението на задълженията по чл. 19 от Закона за управление на отпадъците.
- Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Шумен (PCYO) включва изградената към момента инфраструктура - „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Шумен, Смядово, Велики Преслав, Каолиново, Хитрино, Каспичан, Венец, Нови пазар“ – гр. Шумен, кв. „Дивдядово“
- С решения на общото събрание на сдружението се разпределят задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО;
- Активността на участие на общините в заседанията на Общите събрания на PCYO Шумен е много висока, като почти всички общини участват редовно в заседанията.
- Наблюдава се висока степен на единомислие на общините при вземането на решения от PCYO. Общините от регион Шумен оценяват положително резултатите от дейността на PCYO.

IV.5 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Анализът следва да даде отговор на следните основни въпроси:

- Изпълняват ли се в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове; кои звена в административната структура на общината имат функции в областта на отпадъците и съответстват ли техните функции на правомощията на кмета на общината; ясно ли са разграничени функциите между отделните звена.
- Какво е състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, и на тяхната техническа и информационна обезпеченост.
- Кои са основните препоръки за оптимизиране на функциите и организационното структуриране на администрацията с цел подобряване на капацитета.

Информационна обезпеченост на анализа

За целите на настоящия анализ е ползвана информация, налична в Община Шумен, вкл. и на интернет страницата ѝ – наредби, правилници, и др., съответно посочено, където е приложимо, както следва:

- проучване на ведомствени и национални нормативни документи, регламентиращи правомощията и функциите за управлението на отпадъците;
- проучване на отчетни документи и статистически данни за дейностите по отпадъци и за персонала, ангажиран с функции за управление на отпадъците;
- обобщаване на резултатите от предварително подготвени въпросници към ръководители и експерти с възложени функции за отпадъци в общината за изясняване на състоянието и на бъдещите потребности от гледна точка на капацитет в сферата на управление на отпадъците.

Въз основа на направения анализ на институционалния капацитет в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове, могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

- Ангажиментите на кмета на Община Шумен по отношение на управлението на отпадъците са възложени на отдел „Инвестиции и екология“, към Дирекция „Устройство на територията“, която е част от специализираната администрация с отговорен заместник-кмет. Във връзка с финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците, различни функции са възложени на няколко дирекции в общата администрация, съответно в конкретни области от управление на отпадъците допълващи/съдействащи функции имат и други

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г. дирекции в специализираната администрация. Всяко от ангажираните в процеса по управление на отпадъците структурни звена има разписани конкретни функции.

- По отношение на събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отпадъците, общината обезпечава изпълнението на функциите, като прилага подходяща комбинация от няколко подхода. Постигнато е едно добро оптимизиране на системата по управление на потоците отпадъци на територията на общината.
- Анализът на събраната информация показва, че са обхванати и напълно обезпечени функциите на администрацията, които произтичат като ангажимент по реда на ЗУО и подзаконовите нормативни ангажименти.
- Обезпечени са контролните правомощия на кмета на общината в съответствие със ЗУО.
- Броя на служителите за изпълнение на дейностите по управление на отпадъците е недостатъчен за изпълнение на възложените функции;
- Необходимо е да бъдат назначени допълнителни служители, вкл. служители, занимаващи се основно с управление на отпадъците в общинските администрации;
- Необходимо е да се запази високото ниво на квалификация на служителите, чрез система на обучение за различни проекти.
- По отношение на повишаване на специфичната квалификация на персонала, необходимо е да се формализира процесът на създаване на база данни и документация за изпълнените дейности от всяко направление на общо общинско ниво. Това ще позволи на служителите да се възползват от натрупаните познания и опит.
- Необходимо е функционално да се обезпечат функциите по отношение на контрола и наблюдението, както и повишаване на контрола относно управлението на строителните отпадъци, както и към пунктовете за вторични суровини.

IV.6 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Анализът има за цел да се фокусира върху следните въпроси:

- Какво е съществуващото състояние по отношение на закриването, рекултивацията и последващия мониторинг на общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на общината?
- Необходими ли са допълнителни мерки за изпълнение на изискванията на националното законодателство относно депата за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на общината;

Информационна обезпеченост на анализа

Към настоящият момент на национално ниво няма изградена цялостна информационна база данни, в която информацията за инфраструктурата за стари депа за отпадъци да е

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г. систематизирана и да обхваща всички аспекти, както в регионален и местен разрез, така и във времев.

За целите на настоящият анализ е ползвана информация налична в община Шумен, решения, предписания и кореспонденция с РИОСВ – Шумен, относно подлежащите на закриване общински депа, информация от интернет страницата на община Шумен и др.

На основата на анализирания информация в анализа на замърсените в миналото площадки могат да се синтезират следните изводи:

- Община Шумен е предприела всички необходими действия за закриване и рекултивация на старото общинско депо с преустановена експлоатация край Дивдядово.
- На този етап Община Шумен е извършила единствено техническа рекултивация на старото сметище и следва да предприеме мерки за извършване на биологичната част от рекултивацията, за което общината е отговорна.
- Периодично се извършват проверки за наличието на нерегламентирани сметища, както и за новообразувани такива.
- Предприемат се своевременни мерки за почистване на замърсяванията както и за недопускането им;

IV.7 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“ И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА“

Анализът има за цел да очертае основните схеми за управление на отпадъците и прилагането им на местно ниво, както и да изясни налице ли е ефективното прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“. В тази връзка, анализът се фокусира върху следните въпроси:

- Прилага ли се принципът „Замърсителят плаща“, заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл. 191) и за кои отпадъчни потоци?;
- Прилага ли се принципът "Разширена отговорност на производителя"?

Източници на информационно обезпечаване на анализа

- Правилници, наредби, решения, одобрени от общински съвет и заповеди на кмета на общината;
- Интернет страница на общината, на която следва да е налична информация за задълженията по сключените договори с организации по оползотворяване на масово

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
разпространени отпадъци (МРО), напр. брой и местоположение на съдове за разделно събиране на съответните видове отпадъци; площадки за предаване на МРО и др.

- Договори и програми на организации за оползотворяване на МРО, с които общината има сключени договори за сътрудничество (опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ, отработени масла);
- Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа "Отговорност на производителя" и "Замърсителят плаща", разработен като част от анализите на състоянието на управлението на отпадъците в страната, като основа за разработването на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

На основата на изложената информация в анализа се правят основни изводи:

- В община Шумен се прилагат няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство
- Отговорност на причинителя и притежателя на образуваните отпадъци чрез пряко заплащане на услугите по извозване и третирането им в сътрудничество с общината. Схемата се прилага по отношение на строителните, биоразградимите, опасни отпадъци от домакинствата, утайки от ПСОВ
- Схема за разширена отговорност на производителя относно 6 групи МРО. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки от пластмаса, хартия, метал и стъкло, се организира от „Екопак България“ АД. За управлението на специфичните потоци отпадъци, община Шумен е сключила договори със следните организации по оползотворяване: Отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)- „Грийнтех“ АД; Отпадъци от батерии и акумулатори (НУБА) - „РЕКОБАТ“ АД; Излезли от употреба гуми (ИУГ)- Д.Р.А.К. –брокер на отпадъци; Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) - „Метарекс“ ООД; Отработени моторни масла (ОММ) - „Алфа рисайклинг“ ООД.
- Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци. Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса-битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата
- Размерът на таксата се определя според количеството на битовите отпадъци съгласно Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Шумен. Ежегодно с Решения на Общински съвет Шумен определя размерът на таксата и в промили
- Поради тази причина принципът «замърсителят плаща» не се прилага напълно. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г. генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка, като напр. на 1 жител. Такса битови отпадъци на база принципа „замърсителя плаща“ трябва да се въведе до 2 години след публикуване на официалните резултати от преброяването през 2021 г.

IV.8. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът има за цел да даде отговори на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение осигуряването от Община Шумен на инфраструктура за управление на отпадъци, чието е от компетенциите на местните власти;
- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на Община Шумен и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти.
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци.
- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия.

Източници на информационно обезпечаване на анализа

За разработване на настоящият анализ е използвана информация от Община Шумен; публична информация от интернет страницата на Община Шумен; публична информация от страницата на ИАОС; НПУО 2021 – 2028 г. и др.

Анализите на инфраструктурата за разглежданите потоци отпадъци дават основание да се направят следните основни изводи и констатации:

Анализът на развитието и състоянието на инфраструктурата в Община Шумен за събиране, транспортиране и третиране на битови, строителни отпадъци, утайки от ПСОВ и др. дават основание да се направят следните изводи:

- Дейността на община Шумен по сметосъбиране и сметоизвозване на смесени битови отпадъци е обезпечена с необходимите съдове и техника за сметосъбиране и сметоизвозване така, че да обхване 100% от населението на община Шумен, осигурявайки необходимата честота на извозване, която да не позволи прегълването

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г. на контейнерите. Услугите се извършват по утвърдени графици и повторяемост, наличен на интернет страницата на община.

- Община Шумен е притежател на Комплексно разрешително за дейност на „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Шумен, Велики Преслав, Каспичан, Нови пазар, Смядово, Венец, Хитрино и Каолиново“, находящо сена територията на град Шумен, кв. „Дивдядово“, в което се извършва обезвреждане, чрез депониране. На депото няма изградена инсталация за предварително третиране и/или инсталация за биологично третиране на отпадъците.
- Предварителното третиране/сепариране на смесените битови отпадъци се осъществява на инсталация на външна фирма, чрез сключен договор по реда на ЗОП.
- „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Шумен, Велики Преслав, Каспичан, Нови пазар, Смядово, Венец, Хитрино и Каолиново“ е с проектен капацитет от 905 365 тона, като остатъчният му капацитет към 01.01.2023 г. е 204 688 т. При запазване на количеството депонирани отпадъци годишно (за 2021 г. - 52 984 т, а за 2022 г. – 43 024 т.), остатъчният експлоатационен срок на депото, може да бъде определен в рамките на 4-5 години.
- С цел увеличаване на експлоатационния срок на депото към края на 2022 г. всички общини от РСУО Шумен имат сключени договори с инсталации за предварително третиране на смесени битови отпадъци, които представляват най-голям дял от постъпващите за обезвреждане отпадъци. С това се очаква съществено намаляване на постъпващите за депониране отпадъци (до 6 000-6 500 т годишно) и увеличаване на експлоатационния капацитет на депото, поне до 2057 г.
- На територията на община Шумен няма изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, но от 2019г. в града функционира общински център за екологосъобразно събиране и съхраняване на опасни отпадъци от бита, в който е организирано и събирането на някои видове неопасни отпадъци.
- Община Шумен има сключени договори с организации по оползотворяване на следните видове МРО – отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, НУБА и ОММ. За ИУМПС, текстил и обувки и ИУГ, общината е сключила договори с фирми брокери на отпадъци и такива притежаващи разрешителни и/или регистрационни документи за третиране на отпадъци по реда на ЗУО.
- Община Шумен планира закупуване и раздаване на съдове за домашно компостиране на жителите на общината, с което да се постигне предотвратяване на образуването на част от биоразградимите отпадъци от домакинствата. На този етап събирането и транспортирането на растителните и едрогабаритните отпадъци е организирано по график, но към 2020 г. , основният начин за тяхното третиране е депонирането им.
- Анаеробно стабилизирани утайки от ПСОВ-Шумен престояват шест месеца на специално отредена площадка в района на пречиствателната станция. През 2020 г. са

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
предадени 795 тона сухо вещество за оползотворяване с цел рекултивация на нарушени терени в кариера с. Златна нива, община Каспичан.

- Като част от инсталациите в ГПСОВ-Шумен функционират съоръжения за метанизация на утайките, образувани при пречистване на отпадъчните води на гр. Шумен. През 2020 г. са предадени 795 тона сухо вещество, стабилизирани утайки за оползотворяване, с цел рекултивация на нарушени терени, в кариера с. Златна нива, община Каспичан.
- В Община Шумен има изградена система за събиране на строителни отпадъци, посредством обособяване на площадки за събиране на отпадъците в контейнери с обем 6 куб.м., собственост на Община Шумен. Контейнерите се събират по заявка на кметствата в съответствие с изготвен месечен график.

IV.9 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Анализът има за цел да даде отговори на следните въпроси:

- Има ли установени практики по предотвратяване на отпадъци в общината?
- Има ли планирани и приложени административни мерки, които са стимул за физически и юридически лица да прилагат предотвратяване на отпадъци?

Информационна безопасност на анализа

За информационна безопасност на анализа е ползвана информация от община Шумен за реализираните проекти на местно ниво в т.ч. публично достъпна информация от страницата на община Шумен; нормативни актове на община Шумен и др

Основните изводи от анализа на мерките и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците на територията на община Шумен позволяват да се направят следните изводи и препоръки:

- Към настоящият момент на територията на община Шумен не се изпълняват административни или нормативни мерки, които да стимулират физически и юридически лица на нейна територия, да прилагат мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.
- За предотвратяване образуването на отпадъци община Шумен изпълнява инициативи и проекти в т.ч. информационни и образователни кампании в сътрудничество с научни организацията, институции и бизнеса;
- Препоръчително е община Шумен да реализира повече административни мерки, които да стимулират в по-голяма степен населението да участват активно в бъдещите инициативите и проекти на общината;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

- Необходимо е практиките по информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците да се запази, като е препоръчително същата да се предостави чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.

IV.10 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

Икономическите инструменти в сектора за управление на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъци, вместо да ги депонират.

Анализът е изготвен с цел да даде отговор на следните въпроси:

- Кои са икономическите инструменти и стимули, които се прилагат в общината?
- Какви са общите приходи от ТБО и каква е структурата и събираемостта на приходите от такса битови отпадъци за периода най-малко на последната общинска програма за управление на отпадъците; прилагат ли се стимулиращи елементи за екологосъобразно управление на отпадъците при определяне на размера на ТБО?
- Какви са дължимите суми за обезпеченията и отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО и каква е степента на заплащане на дължимите суми по тези обезпечения и отчисления; какви суми са акумулирани по сметките в РИОСВ за периода най-малко на последната общинска програма за управление на отпадъците?
- Какъв подход се прилага от общината за определяне на размера на цените и на таксите за услуги за управление на битовите отпадъци?

Основните изводи от анализа на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им позволяват да се направят следните изводи и препоръки:

- В община Шумен размерът на ТБО се определя според количеството на битовите отпадъци.
 - Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове за ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена;
 - При определяне размера на таксата в зависимост от количеството битови отпадъци се включват разходи по сметосъбиране и сметоизвозване, както и за обезвреждане на депа или други съоръжения за битови отпадъци;
 - Освен таксата по т. 2, предприятията заплащат и такса за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в размер пропорционален в промил на отчетната стойност на имота.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

- На база разработения Анализ и оценка на въведените икономически инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им към Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. относно приходите от ТБО на 1 жител и на тон отпадък през 2018 г. правим следните изводи:
- Община Шумен не покрива изцяло разходите си за управление на отпадъците от такса битови отпадъци. Недостига се финансира от натрупаните отчисления по чл. 20 от Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за Реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци и от други общински приходи.
 - Анализът показват, че бизнеса заплаща почти равен дял с населението на 1 тон отпадъци, т.е. такса битови отпадъци изпълнява ролята си на икономически инструмент.
 - Анализ в НПУО прави извода, че бизнесът заплаща много повече на 1 тон отпадъци, отколкото населението, т.е. не се спазва принципът „замърсителят плаща“. В община Шумен сравнително справедливо се разпределя тежестта на ТБО между домакинствата и бизнеса и се спазва се принципът "замърсителят плаща".
 - Община Шумен е изпълнила заложените цели по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО за 2019 г., съгласно Заповед № 18/17.01.2023 г. на Изпълнителния директор на ИАОС, като е постигнала степен на ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци от 73%.
 - Община Шумен е изпълнила заложените цели по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО за 2019 г., съгласно Заповед № 17/17.01.2023 г. на Изпълнителния директор на ИАОС, като е постигнала степен на рециклиране от 55%
 - Община Шумен е изпълнила нормативно установените си ангажименти и е заплатила всички дължими обезпечения по чл. 60 и отчисления, по чл. 64 от ЗУО за периода 2018 -2020 г.
 - Община Шумен е разходвала част от натрупаните средства по сметката на РИОСВ – Шумен, с което е подобрила начина на управление на отпадъците и възстановяването на околната среда.
 - През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка, като напр. на 1 жител. Такса битови отпадъци на база принципа „замърсителя плаща“ трябва да се въведе до 2 години след публикуване на официалните резултати от преброяването през 2021 г.
 - Да се промени в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Шумен, като количеството битови отпадъци да стане водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
IV.11 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът е изготвен с цел да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са тенденциите в разходите на общината за анализирания период по години – общо и по категории разходи, съгласно отчетите за изпълнението на план - сметката за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ?
- Кои са източниците и формите на финансиране на управлението на битовите отпадъци и относителният им дял, тенденции, сравнения?

Информационна обезпеченост

Като методологична основа при извършването на анализа са ползвани данни от НПУО 2021 – 2028 г., наредби и решения одобрени от общински съвет Шумен, отчети на общината относно разходите за управление на отпадъците, разходи за управление на отпадъците, съгласно план-сметка за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ.

Анализът на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъци, дават основание да се направят следните основни изводи:

- Разходите по управление на отпадъците не се финансират изцяло от приходите от такса битови отпадъци. Недостигът се финансира от натрупаните отчисления по чл. 20, ал. 7 от Наредба № 7 от 19.12.2013 г. и от други местни приходи.
- В структурата на разходите за управление на отпадъците на-висок дял имат разходите за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, следвани от разходите за събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране.
- Разходите за управление на отпадъците на един жител в община Шумен са по-ниски от средното за страната (95,91 лв./жител) и надвишават разходите за големи общини (50-100 хил. жители) – 71,24 лв./жител
- Разходите на 1 тон отпадък в община Шумен надвишават средното за страната (143,97 лв./тон отпадък) и разходите за много големи общини (над 100 хил. жители) – 163,83 лв./тон отпадък.
- Заплащаната такса битови отпадъци от населението в община Шумен за разглеждания период 2018-2020 г. е под прага на социалната поносимост.
- С оглед на измененията в ЗМДТ и въвеждането на принципа "замърсителят плаща" е необходимо да бъдат разработени подходящи схеми за заплащане на такса битов отпадък, отчитайки спецификите на района и прага на социална поносимост.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
IV.12 ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ ИЗГОТВЕНИТЕ ПРОГНОЗИ

Прогнозата на количеството образувани битови отпадъци в общината за периода 2021 – 2028 г. в община Шумен е изготвена въз основа на два компонента:

- Брой на населението и демографска прогноза на 2021 – 2028 г.
- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител;

Брой на население и демографска прогноза

Демографската прогноза за населението на община Шумен в периода 2021 – 2028 г. е изготвена на база информация от НСИ, въз основа на данните за населението на общината за последните години от 2016 – 2020 г. и официална демографска прогноза на НСИ за броя на населението в област Шумен за периода до 2080 г. (при хипотеза на конвергентност) Демографската прогноза за броя на населението в област Шумен е използвана за проследяване тренда на развитие в броя на населението на община Шумен.

Фигура 7 Демографска прогноза за община Шумен за периода 2021-2028 г, бр. жители

За периода 2020-2025 г. населението на област Шумен се очаква да намалее с 8 046 души, което представлява намаление със средно 1 609 души на година или 0,95% годишно. За периода 2025 – 2030 г., съгласно прогнозата на НСИ, населението на област Шумен намалява със сходни темпове – 8 150 души, или 1.07% годишно. За разглеждания период от 2020 до 2028 г. прогнозата показва, че населението на община Шумен ще намалее с над 6800 жители, или почти 8% за целия период.

Прогнозна норма на натрупване

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Нормата на натрупване представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се изчислява при определяне на потенциала за образуване на битовите отпадъци в дадена административна единица.

По данни на Евростат в повечето страни домакинствата образуват от 60% до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и административни единици.

Фигура 8 Прогнозна норма на натрупване за община Шумен за периода 2021 – 2028 г.

От направената прогноза е видно, че към 2028 г. „нормата на натрупване“ на отпадъци за един жител на година в община Шумен ще бъде 307.55 кг/ж, което се обосновава от предприеманите мерки от община Шумен за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци и очакваното намаление на населението. Изчислената норма на натрупване за 2028 г. е под определена за населените места с население от 50-150 хиляди, а именно 349,6 кг/ж/г., съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци и под осреднените стойности за нормата на натрупване в България от 407 кг/г/ж, съгласно НПУО 2021 – 2028 г.

Прогнозни количества битови отпадъци

Прогнозата на количествата образувани битови отпадъци е определена като произведение на броя на прогнозното население и прогнозната норма на натрупване, представено в следващата таблица:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Фигура 9 Прогнозни количества битови отпадъци за община Шумен за периода 2021 – 2028 г

Прогнозни количества рециклируеми отпадъци

За целите на програмата са изготвени прогнози, които са от типа целеви прогнози, каквито са прогнозите за разделното събиране на отпадъци по източници. Този тип прогнози отчитат влиянието на управленски фактори в община Шумен, които имат важно значение за развитието на процесите по управление и третиране на отпадъци. Такива прогнози са например прогнозите за разделно събирани отпадъците като: отпадъци от опаковки, зелени биоразградими, едрогабаритни отпадъци и др.

Таблица 8 Прогнозни количества разделно събирани отпадъци от опаковки от организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки

Събрани отпадъци от опаковки	2020 г. (тона) (базова)	2021 г. (тона)	2022 г. (тона)	2023 г. (тона)	2024 г. (тона)	2025 г. (тона)	2026 г. (тона)	2027 г. (тона)	2028 г. (тона)
Хартия и картон	75.29	88.20	103.33	121.05	141.80	166.12	194.60	227.97	267.07
Стъкло	102.60	162.75	258.17	409.52	649.62	1030.47	1634.60	2592.92	4113.07
Пластмаси	44.91	53.89	64.67	77.59	93.11	111.72	134.06	160.86	193.02
Метали	3.29	3.76	4.30	4.91	5.60	6.40	7.31	8.35	9.54
Общо	226.10	308.61	430.46	613.07	890.13	1314.71	1970.57	2990.10	4582.69

Друга важна прогноза е свързана с работата на изградените към момента съоръжения за

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
третиране на отпадъците. На първо място, това е прогнозирането на количествата рециклируеми отпадъци, отделени от инсталацията за предварително третиране на отпадъци.

Таблица 9 Прогнозни количества рециклируеми отпадъци отделени от инсталация предварително третиране (тона)

година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
прогнозни количества, приети на инсталацията, тона	24497.55	24252.57	24010.05	23769.95	23532.25	23296.93	23063.96	22833.32
степен на рециклиране	13.80%	13.80%	13.80%	13.80%	13.80%	13.80%	13.80%	13.80%
отделени за рециклиране (т)	3380.66	3346.86	3313.39	3280.25	3247.45	3214.98	3182.83	3151.00

Поради очакваното намаление на образуваните битови отпадъци от територията на общината и разширяване на системите за разделно събиране на отпадъци, се очаква количествата отделени годни за рециклиране отпадъци от смесените битови отпадъци също да намалят. Прогнозата показва, че това намаление ще бъде с около 7% за периода до 2028 г.

Прогноза за количествата биоразградими отпадъци

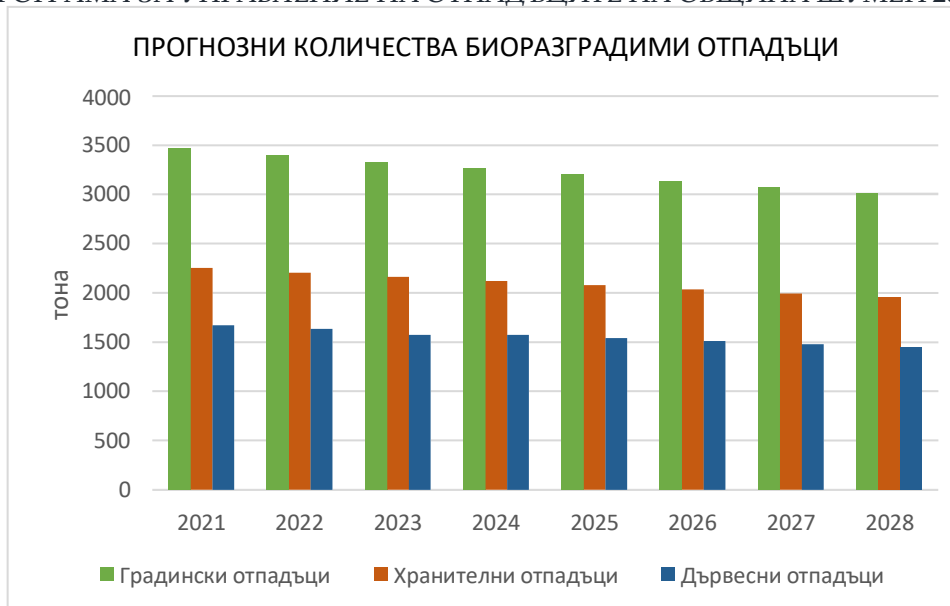
С чл. 31, ал.1, т.2 на ЗУО се определя, че най-късно до 31 декември 2020 г., трябва да се ограничи количеството на депонираните биоразградими отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Община Шумен има изградена система за събиране на зелените отпадъци, генерирани на територията на общината – клони, дървета, трева, които се събират от паркове, градини, междублокови пространства и дворове. Към 31.12.2020 г. Общинско предприятие „Чистота“ събира и транспортира зелени отпадъци от домакинствата по график.

В тази връзка прогнозата е разработена на база данните от морфологичния състав на битовите отпадъци на община Шумен, който отчита и генерираните отпадъци от домакинствата и събраните отпадъци от системите за разделно събиране на биоотпадъци от паркове и градини, домакинства, административни сгради, търговски обекти и др..

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Фигура 10 Прогнозни изчисления за количествата биоразградими отпадъци, съгласно данни от морфологичния състав на отпадъците

Съгласно представената прогноза за периода 2021-2028 г. , се очаква намаляване на количествата биоразградими отпадъци, образувани на територията на община Шумен с над 15%.

Прогнозни количества едрогабаритни отпадъци (ЕГО)

За целите на настоящият анализ и съгласно Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците са направени целеви прогнози за количествата едрогабаритни отпадъци, разделно събрани от организираната система на община Шумен. Прогнозата за количествата едрогабаритни отпадъци, които ще се образуват през годините на действие на настоящата програма, е разработена на база изчисление на нормата на натрупване, отчетена за базовата 2020 г .

Таблица 10 Прогнозни количества ЕГО за периода 2021 – 2028 г.

година	2020 (базова)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Население, бр. ж	86 387	85 561	84 592	83 782	82 981	82 187	81 306	80 434	79 572
НН, кг/ж/г	3.796	3.796	3.796	3.796	3.796	3.796	3.796	3.796	3.796
ЕГО (тона)	328	325	321	318	315	312	309	305	302

Съгласно информацията от ръководството за управление на едрогабаритни отпадъци, налично на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите (МОСВ), в България се наблюдава тенденция в посока намаление на количествата образувани едрогабаритни отпадъци, което се наблюдава и в община Шумен.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Прогнозни количества строителни отпадъци

На територията на община Шумен няма изградена инсталации за третиране на строителни отпадъци. Отпадъците се предават за оползотворяване в кариера с. Златна нива, общ. Каспичан въз основа на сключен писмен договор или за оползотворяване на регионалното депо за неопасни отпадъци.

Фигура 11 Прогнозни количества строителни отпадъци за периода 2021 – 2028 г. (собствени изчисления)

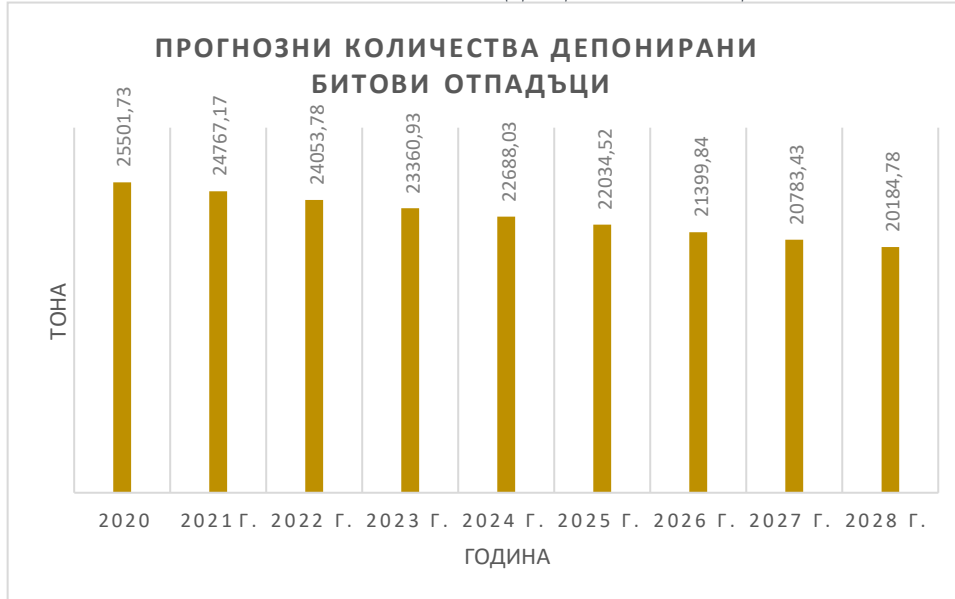
Съгласно информация от Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г., налично на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите (МОСВ), в България се наблюдава тенденция в посока намаление на количествата образувани строителни отпадъци, което ясно се наблюдава и за община Шумен. Въпреки отчетената тенденция към намаляване на количествата строителни отпадъци, община е необходимо да продължи усилията в областта на изграждане и разширяване на система за събиране и третиране на строителни отпадъци, генерирани на територията ѝ, с оглед заложените в нормативните документи цели.

Прогнозни количества депонирани отпадъци

За изготвяне на прогнозите за количествата на депонирани битови отпадъци е използвано следната хипотеза: използвано е наблюдаваното процентно намаление на количествата на депонирани битови отпадъци за последните 3 отчетни години (2018-2020), както следва:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Фигура 12 Прогнозни количества депонирани битови отпадъци

Съгласно прогнозните количества за генерираните битови отпадъци на община Шумен и съпоставката с прогнозата на депонираните количества битови отпадъци се наблюдава ясна тенденция, че община Шумен е далеч над 10% на депониран отпадък от общо генерираните отпадъци на територията на общината до 2028 г. (прогнозното количество депониран отпадък за 2028 г. е 20 184.78 т., общо генерираните отпадъци за същата година са изчислени на 24 472.67 т.) и трудно би постигнала нормативното задължение до 2035 г.. В тази връзка през 2022 г. общината е сключила договор за предварително третиране на смесени битови отпадъци и третиране на биоразградими отпадъци с оператор на инсталация, съгласно който, отсортираните фракции от смесения битов отпадък, остават ангажимент на изпълнителя. Предприетите действия от страна на общината се очаква да намалят количеството на депонираните отпадъци допълнително.

V. SWOT АНАЛИЗ

За определяне на целите и приоритетите за управлението на отпадъците в община Шумен е направен анализ на силните и слабите страни на съществуващите условия и са посочени факторите, които предоставят възможности за постигане на националните цели за предотвратяване, разделно събиране и оползотворяване на различни потоци битови отпадъци или обратно – фактори, които се явяват заплаха. Между елементите на този анализ има отделни взаимовръзки, които разкриват потенциала или проблемите, които стоят на преден план за разрешаване.

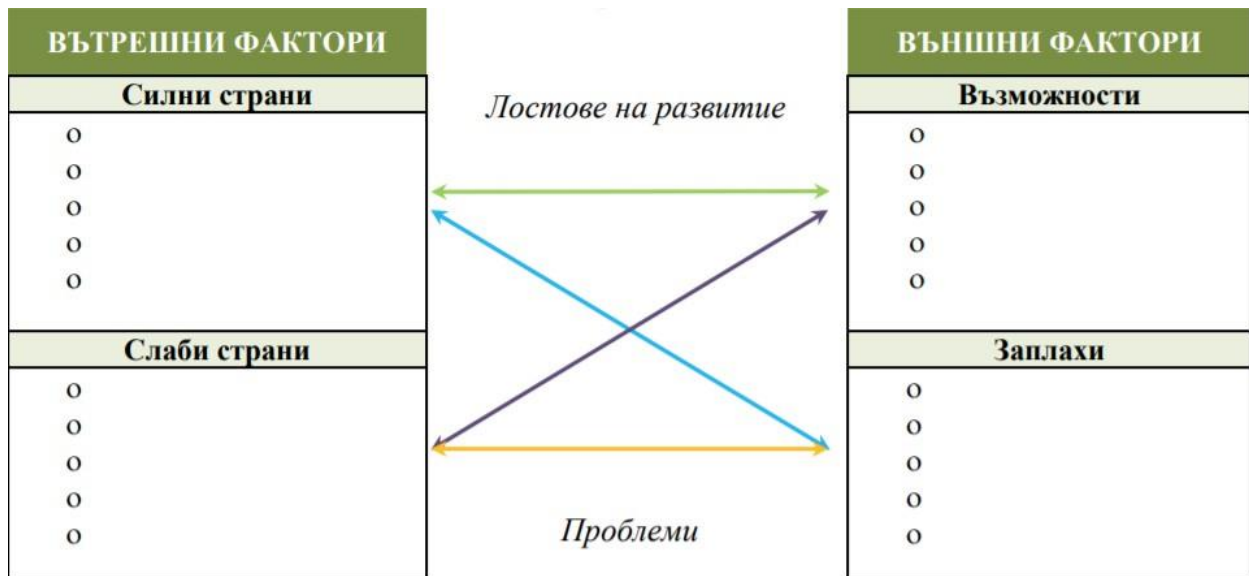
Резултатите от SWOT -анализа позволяват по-точно формулиране на приоритетите и целите за управлението на отпадъците в общината, както и направата на периодична оценка и предприемането на мерки (дейности) за коригиране.

Методът цели да установи:

- Кой са най-важните силни и слаби страни на община Шумен, т.е. характеристиките на вътрешната структура.
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието на община Шумен, т.е. характеристиките на външната среда.
- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна.
- Кой са достовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.
 - **Силни страни.** Силните страни са ресурс, умение или друго предимство, което притежава община Шумен в сравнение с други сходни общини и/или региони, средното за страната. Силната страна е отличително качество, което показва кои са сравнителните предимства на региона.
 - **Слаби страни.** Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на общината. Те характеризират изоставането на разглежданата област спрямо други общности, с които се правят сравнения, или спрямо поставени изисквания.
 - **Възможности.** Те представляват най-благоприятните елементи на външната среда на ниво община.
 - **Заплахи.** Това са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за изследваната област. Те поставят най-големите бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.
 - **Матрица на SWOT анализа.** Тя представлява таблица, която се състои от четири квадранта, в които се подреждат и визуално представят основните характеристики на управлението на отпадъците (вж. схемата по-долу). Обикновено погълването на четирите квадранта обобщава резултатите от аналитичната част на стратегическия документ и изводите и препоръките, направени в края на всеки анализ. При извършване на SWOT анализа могат да се разкрият множество силни и слаби страни, възможности и заплахи. За предпочитане е обаче да се подберат

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
само най-важните от тях, които да попаднат в съответните квадранти на матрицата.

Легенда:

- как да се използват силните страни, за да не се пропуснат наличните възможности
- как да се използват силните страни за намаляване на заплахите
- как да се използват възможностите за неутрализиране на слабите страни
- кои слаби страни трябва да се премахнат, за да се намалят заплахите

Резултатите от SWOT -анализа позволяват по-точно формулиране на приоритетите и целите за управлението на отпадъците, както и направата на периодична оценка и предприемането на мерки (дейности) за коригиране.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	ВЪНШНИ ФАКТОРИ
Силни страни	Възможности
<ul style="list-style-type: none">○ Плавно намаляване на нивата на годишните количества образувани смесени битови отпадъци○ Услугата по сметосъбиране и сметоизвозване се предоставя във всички населени места от община Шумен, като е обхванато 100 % от населението○ Изграден е общинския център за събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци от населението, реализиран по проект „Пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхраняване на опасни битови отпадъци“ по Българо-швейцарската програма за сътрудничество“ на територията на Общината. Чрез три мобилни пункта към центъра, по график ежесечно се обхождат всички населени места от община Шумен○ Увеличава се количеството разделно събрани отпадъци, като само в рамките на една година - от 2018 г. до 2019г., количеството им нараства с над 12%.○ Община шумен отчита около 12% по-малко количество отпадъци, събрани от организираното събиране на смесени битови отпадъци – от 78% на 66%, което е в съответствие с поставените национални и европейски цели и йерархията за управление на отпадъците.○ Община Шумен е постигнала 55% рециклиране на отпадъци за 2019 г., с което е изпълнила целта по чл. 31, ал.1, т.1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), относно подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата;	<ul style="list-style-type: none">○ Увеличаване на количествата разделно събрани, масово разпространени - отпадъци от опаковки (пластмаса, хартия, стъкло и метал);○ Разширяване на методите за последващо третиране на разделно събраните отпадъци чрез създаване на центрове за повторна употреба, подготовка за повторна употреба и/или създаване на площадки за разделно събрани отпадъци.○ Реализиране на повече административни мерки, които да стимулират в по-голяма степен населението да участват активно в бъдещите инициативите и проекти на община Шумен;○ Подобряване на съществуващата система за събиране на смесени битови отпадъци (напр. намаляване на ръчния труд, обследване на възможностите за промяна на броя и вида на поставените контейнери и др.);○ Изготвяне на нов подход за формиране на такса битови отпадъци, който да отразява в максимална степен, както спецификите на дейностите по управление на отпадъците в съответния район, така и праговата поносимост на населението.○ Доразвиване и надграждане на предприетите инициативи и добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци и подготовката им за повторна употреба.○ Изграждане на системи за превенция на нерегламентираните сметища и за контрол на рискови участъци, в които се изхвърлят преднамерено отпадъци.○ Изграждане/обособяване на мобилни пунктове за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, напр.: хартия, пластмаса,

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	ВЪНШНИ ФАКТОРИ
Силни страни	Възможности
<ul style="list-style-type: none">○ Община Шумен е постигнала степен на отклоняване на биоразградими отпадъци от депа 73% за календарната 2019 г., което се явява изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.2 от ЗУО.○ От 2019 г. на територията на община Шумен се събират текстилни отпадъци – ненужни дрехи и текстил.○ Събирането и транспортирането на едрогабаритни и растителни отпадъците се извършва от ОП „Чистота“ по график○ Разработен и приет План за интегрирано развитие на община Шумен за 2021-2027 с включени конкретни мерки в областта на управление на отпадъците.○ Общината е обезпечена с нормативни и програмни документи на общинско ниво.○ Обхванати и напълно обезпечени са функциите на администрацията, които произтичат като ангажимент по реда на ЗУО и подзаконовите нормативни ангажименти.○ Състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, и на тяхната техническа и информационна обезпеченост е добра.○ Обезпечени са контролните правомощия на кмета на общината в съответствие със ЗУО, както по отношение обхвата, така и по отношение регламентираните видове контрол и минималната честота на контролните проверки. Осъществяват се документални проверки на задължените лица и проверки на място в обектите за спазване на изискванията на закона и наредбите.	<ul style="list-style-type: none">○ стъкло, метали, електрическо и електронно оборудване, батерии, акумулатори, опасни битови отпадъци, излезли от употреба гуми, дрехи, лекарства с изтекъл срок, вкл. едрогабаритни отпадъци.○ Предоставяне на съдове за домашно компостиране (компостери) на домакинства, които желаят да се включат в програмата за предотвратяване образуването на отпадъци.○ Възможности за изпълнение на мерки, които допринасят за постигането на цели по национални и общински стратегически документи не само в областта на отпадъците, съгласно анализа на стратегическите документи.○ Въвеждане на система за разделно събиране на хранителните отпадъци от домакинствата, поставяне на контейнери за събиране на органични отпадъци.○ Възможност за включването на гражданите (напр. чрез обществени съвети) за подкрепа на осъществяването на функциите по контрола на изпълнението на изискванията и задълженията, произтичащи от Наредбата.○ Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението.○ Възможност за създаване на партньорства между община Перник и институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност○ Въпреки отчетената тенденция към намаляване на събрани отпадъци от строителство и разрушаване от системата за организирано събиране на строителни отпадъци на територията на община Шумен, общината може

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	ВЪНШНИ ФАКТОРИ
Силни страни	Възможности
<ul style="list-style-type: none">○ Ежегодно се извършват проверки за наличието на нерегламентирани сметища, както и за новообразувани такива. Предприемат се мерки за почистване на замърсяванията, както и за недопускането им.○ Дейностите, подпомагани от общината на принципа „разширена отговорност на производителя“, са обхванати изцяло.○ Заплащаната такса битови отпадъци от населението в община Шумен за разглеждания период 2018-2020 г. е под прага на социалната поносимост.○ Община изпълнява редица инициативи и проекти за предотвратяване на отпадъците т.ч. информационни и образователни кампании в сътрудничество с научни организацията, институции и бизнеса.○ Бизнесът заплаща почти равен дял с населението на 1 тон отпадъци, т.е. такса битови отпадъци изпълнява ролята си на икономически инструмент.○ Наблюдава се тенденция за намаляване на депонираните количества утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места, като за тяхното третиране е спазена йерархията за управление на отпадъците и третирането им е свързано с рециклиране и оползотворяване, като през 2019г. под 1% от образуваните утайки са предадени за депонирани.○	<ul style="list-style-type: none">○ да изгради инсталации за третиране на строителни отпадъци, генерирани на територията ѝ, с оглед заложените в нормативните документи цели.○ Възможност за разширяване на обхвата на системите за разделно събиране на отпадъци○ От направената прогноза норма на натрупване е видно, че към 2028 г. „нормата на натрупване“ на отпадъци за един жител на година в община Шумен ще бъде 307,55 кг/жител/год, което се обосновава от предприеманите мерки от община Шумен за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци и очакваното намаляването на население○ Утайките от пречиствателните станции могат да се използват в земеделието.

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	ВЪНШНИ ФАКТОРИ
Слаби страни	Заплахи
<ul style="list-style-type: none">○ Липса на достатъчно целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци;	<ul style="list-style-type: none">○ Повишаване на разходите за сметосъбиране и третиране на отпадъците в контекста на увеличената цена на горивата и енергийните носители.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	ВЪНШНИ ФАКТОРИ
Слаби страни	Заплахи
<ul style="list-style-type: none">○ Липса на своевременни превантивни мерки за недопускане образуването на нерегламентирани сметища и своевременното им идентифициране и отстраняване;○ Липса на достъпна, актуална, изчерпателна и разбираема информация за местата и начина на предаване на различните видове отпадъци и тяхната по-нататъшна преработка, за количествата рециклирани, компостирани, депонирани отпадъци, за разходите за управление на отпадъците и за размера и начина на изчисляване на такса „битови отпадъци“.○ Налице е недостатъчна информираност и стимули за населението, които да осигуряват активното му включване в системата на общината за разделно събиране на битови отпадъци.○ Липсва проучване относно състава, източници и количества ОСР, повторно използвани, рециклирани и оползотворени ОСР на територията на общината, включително отделна информация и за ОСР от ремонтна дейност на домакинствата, които са ангажимент на общината.○ Разделното събиране на текстил не е нормативно уредено в наредбата на общината.○ Разделното събиране на опасните отпадъци не е детайлно описано в наредбата на общината.○ В Наредбата за управление на отпадъците, приета от Общински съвет Шумен липсват текстове относно обезвреждането и третирането на опасни отпадъци на територията на община Шумен.○ Недостатъчно развита система за събиране, транспортиране и третиране на ЕГО.	<ul style="list-style-type: none">○ Увеличение на разходите за управление на битови отпадъци, водещо до необходимост от повишаване на такса за битови отпадъци за населението.○ Намаляване на икономическия стандарт на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците;○ Гражданите и фирмите изхвърлят строителните отпадъци незаконно, ако не искат да плащат за услугата.○ Гражданите изхвърлят ЕГО, като не спазват утвърдения график и места за изхвърляне на ЕГО.○ Гражданите не изхвърлят разделно отпадъците, като смесват потоците - МРО, заедно със зелени, битови и биологични отпадъци в сивия контейнер.○ По отношение на повишаване на специфичната квалификация на персонала, не е формализиран процесът на създаване на база данни и документация за изпълнените дейности от всяко направление на общинско ниво.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	ВЪНШНИ ФАКТОРИ
Слаби страни	Заплахи
<ul style="list-style-type: none">○ Наредбата за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги, предоставяни от община Шумен не отразява последните изменения, съгласно Закона за местни данъци и такси отчитайки, че количеството битови отпадък е водеща основа за определяне на размера на такса битови отпадъци (чл. 67, ал .4 от ЗМДТ)○ Към настоящият момент не се предлагат електронни административни услуги в областта на управлението на отпадъци, които община Шумен да предоставя на гражданите, търговците и организациите.○ Към настоящия момент на територията на община Шумен не се изпълняват административни или нормативни мерки, които да стимулират физически и юридически лица на нейна територия, да прилагат мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.○ Община Шумен не покрива изцяло разходите си за управление на отпадъците от такса битови отпадъци. Недостига се финансира от натрупаните отчисления по чл. 20 от Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за Реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци и от други общински приходи.○ Разходите за управление на отпадъците на 1 тон отпадък в община Шумен надвишават средното за страната (143,97 лв./тон отпадък) и разходите за много големи общини (над 100 хил. жители) – 163,83 лв./тон отпадък.	

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

VI. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Основа за формулирането на стратегическите цели при управлението на отпадъците в община Шумен за периода 2021-2028 г. са:

- Целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респективно предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. ,
- Направените изводи от извършените анализи на текущото състояние на управлението на отпадъците на територията на община Шумен;
- SWOT анализът на управление на отпадъците.

В съответствие с това е идентифицирана една генерална цел и три стратегически цели на общинската програма, както следва:

Генерална стратегическа цел: *„Население и бизнес на община Шумен, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива“*

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел са:

- **Цел 1: Намалване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;**
- **Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци;**
- **Цел 3: Намалване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци;**

Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набелязаните цели.

В рамките на НПУО 2021-2028 г. са разработени пет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на конкретните програмни цели.

Предвижданията на настоящата програма са, целите да бъдат изпълнени чрез програми и подпрограми. Подпрограмите имат за цел да подпомогнат изпълнението на стратегическите цели, чрез предлагане на мерки и подходи за постигането им, което да улесни общинската администрацията в община Шумен. Предвидено е за всяка конкретна цел да бъдат изпълнявани следните програми, които са в синхрон с НПУО 2021 – 2028 г., представени в следващата таблица:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Таблица 11 Цели и програми с мерки

Цел	Програма
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Програма за предотвратяване образуването на отпадъци в т.ч. вкл. подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО в т.ч. вкл. подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Стратегическа цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Целите на Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. на община Шумен са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2021- 2028 г.

Планът за действие за постигане на целите, включва идентифицираните мерки, обособени в отделни програми и подпрограми. Изпълнението на включените в тях мерки ще доведе до изпълнението, както на оперативните цели, така и на стратегическите цели на Програмата. Съобразно принципите и политиките на общината, програмите и плановете за действие могат да бъдат допълнени и/или променени от органа, който приема програмата, при смяна на възгледите и приоритетните цели за изграждане на политиката за управление на отпадъците и при смяна на законодателната рамка, която ги определя.

Индикативният бюджет на Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. на Община Шумен е 22,573 млн. лева. Мерките в програмите са остойностени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания. За част от мерките не е предвиден бюджет, тъй като те се финансират в рамките на обичайния бюджет на общината

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г. за съответната бюджетна година – основно това са мерки с организационен, процедурен и нормативен характер. Индикативният бюджет на отделните подпрограми за управление на отпадъците е посочен в следващата таблица.

Таблица 12 Индикативен бюджет на ПУО до 2028 г. на Община Шумен (в х. лв.)

Програма за предотвратяване образуването на отпадъци в т.ч. вкл. подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	4 115
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	16 500
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	210
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО в т.ч. вкл. подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки	360
Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	530
Общо	21 715

Критерии за избор и оценка на мерките. За оценка на ефективността и приложимостта на различните методи и практики за управление на отпадъците и адаптирането им спрямо постигане на нормативните изисквания са приложени икономически, социални и екологични критерии.

Екологични	Количество предотвратен отпадък тона/годишно Количество отпадък, отклонен от депо (тона/годишно)
Социални	Дял на обхванатото население Възможност за приложение на местно ниво
Икономически	Спестени разходи, лв./годишно Отчита се намаляване на разходите за изграждане на нови депа, отчисления, предварително третиране на отпадъците, депониране.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

VII. РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА НАПРЕДЪКА НА МЕРКИТЕ, СЪГЛАСНО НПУО 2021 -2027 г.

За да се постигнат стратегическите цели, заложили към настоящата програма, трябва да се изпълнят определен набор от дейности. Дейностите за постигане на целите са обособени в програми и подпрограми, съгласно НПУО 2021 – 2028 г., представени по-долу в настоящия раздел.

Изборът на конкретни целенасочени мерки и тяхната комбинация във времето представляват различните алтернативи за достигане на набелязаните цели.

Всяка от програмите и подпрограмите, която трябва да изпълнява община Шумен е представена в текстов и табличен вид. Текстовата част съдържа кратко въведение, в което са представени ключови изисквания, стратегически цели, както и основни съображения свързани с постигането на целите. В табличен вид са представени мерки към съответните подпрограми, съгласно НПУО 2021 – 2028 г. и Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците, одобрени със Заповед №РД-883/23.09.2021 г.

Някои от мерките имат т.нар. хоризонтален характер, т.е те допринасят за постигането не само на целите на конкретната програма, тъй като те са най-пряко свързани, а и за постигането на целите на други програми и подпрограми. Мерките могат да се групират и като инвестиционни мерки или неинвестиционни мерки или често както се наричат „меки мерки“. "Меките" мерки включват разнообразна палитра от дейности в т.ч.: назначаване на служители към общинските администрации и РСУО; обучение на служители; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни и разяснителни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
**ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА
ОТПАДЪЦИ (ППОО)**

**ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ
ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ
ИЗПОЛЗВАНЕ**

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

I. Въведение

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите, с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на страните-членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива(ЕС)2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.
- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО).
- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск. С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно „Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите-членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.

В България изискването за разработване на Национална програма за предотвратяване на отпадъците се въведе в Закона за управление на отпадъците, приет през 2012 г., а първата за страната програма се разработи от МОСВ и одобри от МС в края на 2014 г. като част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората за страната програма.

II. Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Съгласно Член 3, точка 12 от Рамкова директива за отпадъците (РДО), респективно в §1, точка 28 от ДР на ЗУО, под предотвратяване на образуването на отпадъци се разбира: *“Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:*

- ✓ *Количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите*

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
или удължаването на жизнения им цикъл;

- ✓ *Вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;*
- или
- ✓ *Съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.*

Предотвратяването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането. В тази връзка мотото на Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъци е „Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал”.

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е „повторна употреба“ на продуктите, за което в Рамковата директива за отпадъците е дадено следното определение: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени”. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди, дрехи, обувки, вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай-да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието "подготовка за повторна употреба", за което определението е следното "проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка".

Основната разлика между "повторна употреба" и "подготовка за повторна употреба" е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на "подготовка за повторна употреба", въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Например, ако домакинство претapiцира мебели, а не ги изхвърли, това е действие по повторна употреба. Ако домакинството изхвърли/предаде същите мебели в център за подготовка за повторна употреба, мебелите се почистват и претapiцират с цел да се продадат/подарят за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба. Количества отпадъците, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Основни участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

За да бъдат постигнати целите за ПОО, се изисква в най-висока степен участието на всички групи от обществения живот и на всички нива. Държавата чрез законодателната и изпълнителната власт трябва да създаде ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци.

Общините, чрез активно участие в различни програми за изпълнението на проекти за ПОО, могат да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци“. Под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО.

Икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти, например за екодизайн на продуктите.

Юридически лица с нестопанска цел, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики, да осъществяват проекти за информационни и образователни кампании, както на национално, така и на местно ниво; да организират дарителски дейности, водещи до ПОО.

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и/или да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтирането им. Единствено координираните усилия на всички страни ще доведат до постигането на желаните и необходими резултати. Без активното участие на домакинствата в системите разделно събиране на отпадъци, усилията за постигане на висококачествено рециклиране и връщане на вторични материали за производство не биха дали резултат.

Приложени от община Шумен мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци:

- *Изпълнение на Проект „Изграждане на общински център за разделно събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци в община Шумен“*
- *Разделно събиране на дрехи и обувки Община Шумен е поставила контейнери за събиране на дрехи и обувки в 17 точки в гарда. В тях гражданите могат да поставят ненужните си дрехи и аксесоари. Информацията е достъпна на сайта на общината в секция „Разделно събиране на отпадъци.“*
- *Разделно събиране на едрогабаритни и растителни отпадъци Събирането и транспортирането на едрогабаритните и растителни отпадъци се извършва по график*

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

- *Информационни дейности за обществеността, включително образователни програми, насочени към детските градини, училищата и други учебни заведения проведени със съдействието на „Екопак България“ АД*
- *Образователно –информационни дейности, които се осъществяват на място в учебните заведения*
- *Информационно – образователна приказка за деца от детските градини „Зеленият град на Разделко“, представена от професионален аниматор*

3. Цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци за периода 2021-2028 г.

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда в резултат на образуването на отпадъци.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.

Мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Включени са различни по характер мерки, които могат да се обособят като информационно-образователни, икономически, административно-регулаторни, нормативни. Някои от мерките са насочени към повече целеви групи, а някои към конкретна целева група (домакинства, бизнес, ученици и др.).

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
План за действие към Програма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО)

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ1	НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ								
СЦ 1	1.Безвъзмездно предоставяне на съдове за домашно компостиране (компостери) на домакинствата за зелени и други биоотпадъци. Редовно предоставяне на актуална информация на живущите за начина и ползите от компостирането, в т.ч. провеждане на редовен мониторинг, гарантиращ правилното протичане на процеса.	550	Бюджет на община, ПОС 2021-2027, безлихвен заем ПУДООС, други възможни източници на финансиране	Периодично до края на 2028	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Брой предоставени компостери на домакинствата	Дял на населението, което извършва компостиране в домашни условия (% от населението в съответния район)	Община Шумен	Домакинства, публични институции (училища, детски градини)
СЦ 1	2.Обособяване на места за ремонт и/или сътрудничество с ремонтни ателиета (сервизи, шивашки ателиета, ретро магазини - „Vintage“ работилници и др.) за ремонт и/или поправка на употребявани стоки.	40	Бюджет на общината, частни инвестиции, други възможни източници на финансиране	До края на 2028	Предотвратяване образуването на отпадъци	Брой функциониращи обекти, брой сключени договори за сътрудничество	Брой клиенти Брой или количество на предотвратени отпадъци (т/год)	Община Шумен	Домакинства, Публични-частни партньорства, НПО
СЦ 1	3.Организиране на кампании/базари за размяна на дрехи, осъществявани на принципа „Остави и взemi“.	20	Бюджет на общината, частни инвестиции други възможни източници на финансиране,	Периодично до края на 2028 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	1 бр. планирани кампании/базари на година	Ежегодни проведени кампании/базари	Община Шумен“	Домакинства, Публични-частни партньорства, юридически лица и др.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 1	4. Изготвяне на предварителни проучвания и осигуряване на икономически стимули за малки местни предприятия за продажба на продукти в насипно и наливно състояние, които да се пълнят в собствени съдове на клиентите.	Н.п.	-	До края на 2025 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Изготвено проучване	Разработен механизъм за осигуряване на икономически стимули	Община Шумен	Домакинства, юридически лица, НПО
СЦ 1	5.Изготвяне на предварително проучване за въвеждане на икономически стимули за разделно събиране на отпадъци.	50	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., Бюджет на общината, частни инвестиции, ПУДООС, други възможни източници на финансиране	До края на 2026 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Изготвено проучване	Въвеждане на икономически инструменти за прилагане на принципа „Плащаш по малко, ако поставиш отпадъка си на правилното място“	Община Шумен	Домакинства, юридически лица, НПО
СЦ 1	6.Внедряване на пилотен демонстрационен модел за въвеждането на система за депозит за опаковки от напитки на територията на община Шумен	НП	НП	До края на 2028 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци Търговците на дребно да са задължени да приемат обратно всички депозитни	Брой фирми, заявили интерес; брой сключени договори; Да се регламентира в законодателството на местно ниво.	Брой или количество предотвратени отпадъци (т/год.)	Община Шумен	Домакинства, НПО, организации по оползотворяване.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
					опаковки (с изключение на малките търговски обекти). Да се определи подходящо ниво на депозит, което ще стимулира културата за връщане на опаковките в магазина. Да включва всички опаковки за напитки от основните материали пластмаса, метал, стъкло и размери от 100 милилитра до три литра				

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 1	7. Провеждане на редовни кампании (пролет и есен) за събиране на текстил (дрехи и обувки), хартия и картон (стари учебници, учебни помагала, тетрадки и др.) от учебни заведения на територията на община Шумен, с образователна цел.	20	Бюджет на общината, други възможни източници на финансиране	Ежегодно в периода до 2028 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	1 брой проведени кампании на година	Брой или количество предотвратени отпадъци (т/год.)	Община Шумен	Училища, Публични-частни партньорства, НПО
СЦ1	8. Развитие/ модернизирание на системата за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от обществени зелени площи, паркове и градини, с цел съответствие с целите по ЗУО, чрез разполагане на съдове и закупуване на специализирани транспортни средства са събирани	1500	Бюджет на община, ПОС 2021-2027, безлихвен заем ПУДООС, други възможни източници на финансиране	До края на 2028 г.	Увеличено количество разделно събрани и третирани биоотпадъци	Бр. подготвени задания за разделно събиране.	Брой закупена техника	Община Шумен	Домакинства, юридически лица
СЦ 1	9. Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез подобряване електронното управление и електронни административни услуги, прилагани в общината.	50	Бюджет на община, други възможни източници на финансиране	До края на 2028 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Намаляващо количество потребена Хартия и други офис консумативи от общинската администрация	Услуги, предоставяни чрез е-портал /брой/	Община Шумен	Държавни и общинска администрация

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 1	10. Поддържане на съществуващите и изграждане на нови чешми за питейна вода в обществени пространства като мярка за намаляване на използването на бутилирана вода и образуването на отпадъци от опаковки	50	Общински бюджет, други възможни източници на финансиране	До края на 2028 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Брой новоизградени обекти	Брой реновирани и/или изградени нови чешми за питейна вода, минимум 10 броя	Община Шумен	Домакинства, НПО, и др.
СЦ 1	11. Изготвяне на проучване на възможността за определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до предотвратяване на образуването на отпадъци и/или повторна употреба на дадени продукти (напр. ремонт на обувки, мебели, дрехи, домакински уреди и пр.);	30	Бюджет на община, други възможни източници на финансиране	До края на 2025 г.	Диференциран патентен данък за предоставяне на услуги, свързани с ПО	Промяна на наредбата за МДТ в частта, в която са изброени дейностите с патентен данък, с оглед диференцирането им в отделни позиции за патентния данък за предоставяне на услуги, свързани с ПО	Брой лица, възползващи се от минимална ставка за патентния данък за услуги, отнасящи се до повторна употреба на продукти и оттам - до прилагане на политиките за ПО	Община Шумен	Домакинства, лица, чиято дейност пряко води до предотвратяване на образуването на отпадъци и повторна употреба на дадени продукти
СЦ 1	12. Разработване на указания и залагане на изискване за провеждане на „зелени“ обществени поръчки с вкл. критерии за предотвратяване образуването на отпадъци и за еко маркировки.	Н.п.	-	До края на 2028 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци	Ежегодно – брой проведени „зелени“ обществени поръчки	До края на програмата 30% от обществените поръчки в общината са „зелени“	Община Шумен	-

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
СЦ 1	13. Провеждане на прояви в рамките на Европейската седмица за намаляване на отпадъците (ЕСНО).	35	Бюджет на общината отчисления по чл. 64 от ЗУО, други възможни източници на финансиране	Ежегодно в периода до 2028 г.	Повишена осведомеността на гражданите и включването им различни инициативи	Брой проведени инициативи годишно; Брой участници	Брой проведени инициативи	Община Шумен	Граждани, НПО, юридически лица, Организации по оползотворяване и др.
СЦ 1	14. Повишаване осведомеността на учениците за предотвратяване образуването на отпадъци, в началното, основното и средното образование чрез: - Организиране на срещи с общинската администрация - Прожектиране на филми за отпадъците; - Приложни изкуства – изработване на творения от вторични суровини, повторна употреба на стари вещи и материали и др.	150	Бюджет на община, други възможни източници на финансиране	Ежегодно в периода до 2028 г.	Повишаване осведомеността на учениците.	Организиране на информационни кампании/събития	Брой проведени информационни кампании;	Община Шумен	Общински институции, училища, НПО, Министерство на образованието
СЦ 1	15. Промени в Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги относно определяне „такса за битови отпадъци“ на база количество.	Н.п.	-	До края на 2025 г.	Прилагане на принципа „замърсителя плаща“	Количество битови отпадъци преди и след въвеждане на промяната на начина на изчисляване на ТБО	Тенденция за намаляване на годишното количество генерирани битови отпадъци на жител	Община Шумен	Домакинства, общински съвет Шумен, юридически лица

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 1	16. Изпълнение на целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПО	25	Бюджет на общини	Ежегодно до края на 2028	Гражданите са запознати с ползите от ПО и възможните действия от страна на домакинствата за прилагане на мерки за ПО в ежедневието	Брой реализирани кампании на общинско ниво	До края на програмата са проведени поне четири кампании на общинско ниво	Община Шумен	НПО, медии, други
СЦ 1	17. Изготвяне и прилагане на планове от общината за предотвратяване образуването на отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	5	Бюджет на община	До края на 2027 г.	Предотвратени битови отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Брой разработени планове/изпълнен и мерки за ПО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	Всички общински звена са разработили планове и прилагат мерки от тях	Община Шумен	Общински звена
СЦ 1	18. Внедряване на единна електронна система за управление на отпадъците	700	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци“	До края на 2027 г.	Улесняване на достъпа до услуги по управление на отпадъците	Подготвен проект по ПОС Одобрен проект по ПОС Изпълнен проект по ПОС	Внедрена и функционираща единна система за управление на отпадъците	Община	-
СЦ 1	19. Подготовка и изпълнение на проект за дигитализация на контрола върху незаконното изхвърляне и депониране на отпадъци с цел предотвратяване на замърсяването на почвите и	Според проекта	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.,	До края на 2028 г.	Възпиране на нарушителите и налагане на санкции	Подготвен и одобрен проект Възложени процедури	Предотвратяване на незаконното изхвърляне и	Община	РДМВР РДПЗБ

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	водите, недопускане на изгарянето на отпадъци в т.ч. недопускане на изгаряне на отпадъци и пожари на депата, чрез поставяне на камери на ключови места по пътя и на място на най-често замърсяваните терени		Приоритет 2 „Отпадъци, ПУДООС, общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО			Изпълнен проект и функциониращ контролен център	изгаряне на отпадъци		
Обща стойност на прогнозния бюджет до 2028 г.		3225**							

* Бюджетът е индикативен и при определянето му не е включен ръстът на инфлация.

** В индикативния бюджет не включена стойността за мярката Подготовка и изпълнение на проект за дигитализация на контрола върху незаконното изхвърляне и депониране на отпадъци с цел предотвратяване на замърсяването на почвите и водите, недопускане на изгарянето на отпадъци в т.ч. недопускане на изгаряне на отпадъци и пожари на депата, чрез поставяне на камери на ключови места по пътя и на място на най-често замърсяваните терени, стойността на която ще , която ще бъде определена на база проект за

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ
ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ
ИЗПОЛЗВАНЕ

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

I. Въведение

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

За да помогне страните членки на ЕС в постигането на целите за намаляване наполовина на хранителните отпадъци, с Директива 2018/851 от 2018 г. ЕК се ангажира да:

- разработи обща методология на ЕС за измерване на количеството на хранителните отпадъци и определяне на подходящи показатели
- създаде платформа с участието на страните членки и заинтересованите страни с цел да допринесе за постигането на целите за устойчиво развитие по отношение на хранителните отпадъци чрез обмен на най-добри практики и оценка на постигнатия във времето напредък
- предприеме мерки за разясняване на законодателството на ЕС относно отпадъците, храните и фуражите и за улесняване на даряването на храна, както и на използването на продукти, които вече не се използват за храна
- проучи начини за подобряване на използването на посочените дати, особено „най-добър до“, върху храните от участниците в хранителната верига и тяхното разбиране от потребителите.

Политиката на страната по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. , който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци).
- Национален стратегически план за поэтапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране.

- Закон за храните. Глава шеста "в" от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“. Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.“

Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „**хранителни отпадъци**“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“ в член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:

„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора.

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер.

Съгласно данни от НПУО 2021-2028 г. домакинствата са основният източник на образуване на хранителни отпадъци и в страната и в ЕС, следвани от сектора на преработка и производство на храни. Ето защо намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

II. Цели и мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци в община Шумен за периода 2021-2028 г.

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата подпрограма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Включени са различни по характер мерки, които могат да се обособят като информационно-образователни, икономически, административно-регулаторни, нормативни. Някои от мерките са насочени към повече целеви групи, а някои към конкретна целева група (домакинства, бизнес, ученици и др.).

Понастоящем в България няма внедрена методика за измерване на хранителните отпадъци с произход, различен от домакинствата. Също така на национално ниво няма действаща стратегическа рамка по отношение предотвратяване образуването на хранителните отпадъци със съответните мерки и действия, които да обхванат всички етапи на хранителната верига – първично производство, преработката на храни, търговията на едро и дребно, общественото хранене и домакинствата.

В Подпрограмата за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци са предвидени основно меки мерки.

Изпълнението на мерките ще допринесе за:

- подобряване на качеството на информацията и проследяването по отношение на количествата образувани, повторно използвани, рециклирани и оползотворени хранителни отпадъци;
- повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загуба и разхищението на храни;
- повишаване на информираността на различни целеви групи (общини, НПО, бизнес, домакинства и др.) по отношение предотвратяване образуването на хранителни отпадъци;
- стимулиране на даряването на храни.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

План за действие към Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ1	НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ								
СЦ 1	20. Изготвяне и прилагане на планове от общината за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци.	35	Общински бюджет, ПОС 2021-2027 г., ПУДООС, други възможни източници на финансиране	До края на 2025 г.	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Брой разработени планове	В края на програмния период всички звена генериращи хранителни отпадъци, са разработили планове и прилагат мерки от тях	Община Шумен	Общински звена, социални, здравни и образователни институции.
СЦ 1	21. Осигуряване на надеждна информация за количествата образувани хранителни отпадъци	2	Бюджет на община	До края на 2023 г.	Събрана и докладвана към ЕК информация за количествата образувани хранителни отпадъци	Брой изпратени въпросници	2 бр. изготвени доклада	Община Шумен	Общински звена, браншови асоциации и сдружения на производители и търговци на храни

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
СЦ1	НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ								
СЦ 1	22. Изграждане на система за разделно събиране на хранителни отпадъци чрез включването на домакинства, заведения за обществено хранене, пазари и др., включително чрез осигуряване на контейнери за събиране органични отпадъци, както и нормативното уреждането на това задължение, чрез изменение на текстовете на Наредбата в тази насока	588	Общински бюджет, ПОС 2021-2027 г., ПУДООС частни инвестиции, други възможни източници на финансиране	До края на 2028 г.	Увеличаване количеството на разделно хранителни отпадъци	Поставяне на кафяви кофи до цветните кофи за рециклируеми отпадъци. Брой обхванати обекти; бр. етажни собственици; % обхванато население. Изготвен проект на изменение на Наредбата	Количество разделно събрани хранителни отпадъци	Община Шумен	Домакинства, пазари, заведения за обществено хранене и др.
СЦ 1	23. Разработване на механизъм за контрол и възможност за прилагане на санкции от страна на общинските пазари, при неспазване на указанията за управление на хранителните отпадъци от страна на търговците на тяхната територия.	Н.п.		До края на 2023 г.	Предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	Разработен механизъм	Брой наложени санкции;	Община Шумен	Общински пазари, общински съвет Шумен

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
СЦ1	НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДТВРЯТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ								
СЦ1	24. Подготовка и изпълнение на демонстрационни и/или проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	200	Бюджет на община, "Програма за околна среда 2021-2027", други възможни източници на финансиране	До края на 2028 г.	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики	Брой подадени проектни предложения; брой сключени договори	Брой изпълнени проекти	Община Шумен	Общински звена, юридически лица със стопанска цел
СЦ1	25. Разработване на практически наръчници, за повишаване на осведомеността на населението, фокусиращи се върху правилното съхранение на храните и как месечното планиране на храната и свързаните рецепти могат да намалят хранителните остатъци.	15	Общински бюджет, други възможни източници на финансиране	До края на 2024 г.	Предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	Разработен наръчник;	брой сваления; брой раздадени материали	Община Шумен	Домакинства, НПО, юридически лица, образователни институции
СЦ1	26. Повишаване на осведомеността за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци посредством информационни/образователни кампании, както и предоставяне на информация относно значението на "Най-добър до" и	50	Бюджет на община, други възможни източници на финансиране	Ежегодно в периода до 2028 г.	Повишаване осведомеността на гражданите и юридическите лица.	5 броя проведени кампании	До края на програмата са проведени поне 5 кампании на общинско ниво	Община Шумен"	Домакинства, юридически лица, общински звена, институции, НПО, медии и др.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
СЦ1	НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ								
	"Годен до" на търговските хранителни продукти .								
	27. Подкрепа на дейността на организация/и, които организират и осъществяват даряването на храни преди изтичането на срока на годност	Н.п.	"Програма за храни и/или основно материално подпомагане " 2021-2027	До края на 2028	Институционално обезпечаване на дейностите по организиране и осъществяване даряването на храни	В проекта на " Програма за храни и/или основно материално подпомагане " 2021-2027 е включена мярка за финансиране дейността на организация/и в сферата на даряване на храни преди изтичане срока на годност, възможно с директен бенефициент Българска хранителна банка	" Програма за храни и/или основно материално подпомагане " 2021-2027 г. е сключила договор за безвъзмездна финансова помощ с организация/и в сферата на даряване на храни преди изтичане срока на годност, вкл. широка информационна кампания	МТСП	Българска хранителна банка; други организации, които имат капацитет и значителен опит с дейности по събиране и даряване на храни преди изтичане срока на годност
Обща стойност на прогнозния бюджет до 2028 г.		890							

* Бюджетът е индикативен и при определянето му не е включен ръстът на инфлация.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

**ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И
ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ**

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

I. Въведение

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълняват посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране
- друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълняват задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура
- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци
- вече функционират инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци като резултат от изграждането им посредством публично-частно

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
партньорство между организациите по оползотворяване за отпадъци от опаковки,
както и финансово подпомагане чрез ПУДООС, на някои от тях.

- Разработени, одобрени и финансирани проекти по ОПОС в рамките на последните два програмни периода. С реализацията на проектите за регионални системи по ОПОС 2007-2013 г. са изградени и 11 сепариращи, 18 инсталации за компостиране на зелени отпадъци и 1 инсталация за анаеробно разграждане на хранителни отпадъци. По ОПОС 2014-2020 г. са подписани договори и в процес на изграждане са 35 инсталации за компостиране на зелени отпадъци и 3 броя анаеробни инсталации. След тяхното изграждане и въвеждане в експлоатация в страната ще функционират 53 инсталации за компостиране за зелени отпадъци и 4 инсталации за анаеробно разграждане.
- Над 6 млн. жители на страната са обхванати от системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки от хартия и метал, пластмаса и стъкло. Това е важна предпоставка за изпълнение не само на националните цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, но е принос за изпълнение на общинските и националните цели по настоящата програма за рециклиране на поне 50% от битовите отпадъци до 2020 г. Към настоящия момент в системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки са обхванати 207 общини.
- Проведени са обучителни програми за общините за запознаването им с нормативната уредба относно изискванията за рециклиране на битовите отпадъци и представяне на добри общински практики в тази област.

Според Заповед №17 от 17.01.2023 г. на Изпълнителния Директор на ИАОС относно изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1. т. 1 от Закон за управление на отпадъците, към 2019 година 33 общини (12% от Общините в България) изпълняват заложените цели по чл. 31 (подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци). Съгласно горесцитираната заповед, Община Шумен е постигнала степен на рециклиране 55% за календарната 2019 г., което се явява изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.1 от ЗУО.

II. Цели и мерки към програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Оперативна цел

Увеличаване на количеството на рециклираните и оползотворени битови отпадъци и намаляване на количествата на вредни вещества, съдържащи се в тях.

Мерки

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
В Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и неинвестиционни (меки) мерки.

В резултат от изпълнението на мерките от програмата до 2030 г. минимум 55% от общото тегло на битовите отпадъци следва да бъдат подготвени за повторна употреба и рециклиране.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

План за действие към Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
СЦ 2	28. Изграждане на нови и/или разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на битови отпадъци.	100	ПОС 2021-2027, общински бюджет и други източници на финансиране други възможни източници на финансиране,	До края на 2028 г.	Изградена нова система и/или разширена съществуваща система за разделно събиране на битови отпадъци	Бр. изготвени проекти	1 бр. нова и/или разширена система за разделно събиране на битови отпадъци	Община Шумен	УО на ПОС, Домакинства, юридически лица, организации по оползотворяване
СЦ 2	29. Изграждане и поддържане на центрове за извършване на дейности по повторна употреба, подготовка за повторна употреба и предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата на общината	900	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., ПРЧР, частни инвестиции, Бюджет на общината, други възможни източници на финансиране	До края на 2028 г.	Увеличаване на количеството разделно събрани и предотвратени отпадъци.	Брой центрове за повторна употреба/точки за повторна употреба	Поне 1 брой. център за повторна употреба/точки за повторна употреба	Община Шумен	Домакинства, НПО, социални институции, районни администрации, Публични-частни партньорства.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Деятности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
СЦ 2	30. Широко информирание на населението за точните местонахождения на местата за предаване и площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	10	Общински бюджет, други възможни източници на финансиране	Ежегодно в периода до 2028 г.	Обществеността е информирана относно местонахождението на местата за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	Разработване и предоставяне на информационни материали и публикуването им на интернет страниците на общината и/или на други информационни платформи	5 броя информационни кампании, Нарастващ брой преглеждания на информацията на интернет сайтовете; свалени мобилни приложения и др.	Община Шумен	Домакинства, юридически лица, медии и др.
	31. Планиране и осъществяване на проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране и предаване на отпадъците от търговски, административни, стопански и др. обекти, както и за изпълнение на сключени договори с фирми.	н.п	-	Ежегодно до 2028 г.	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Ежемесечни планирани проверки	Брой осъществени проверки във всички райони и населени места от общината	Община Шумен	-

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Деятности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
СЦ 2	32. Разработване и предоставяне на информация на юридическите лица на най-ранен етап при подписване или предоставяне на разрешения за извършване на търговска дейност на договори със община Шумен или общинските предприятия и търговски дружества, за начина и правилата за управление на различните потоци отпадъци, които търговците генерират. Създаване на правила, които да бъдат част от договори за наем на общински обекти.	Н.п.	-	До края на 2023 г.	Повишаване осведомеността на юридическите лица и подобряване на управлението на отпадъците	Създаване на образец от правила, "Наръчник", който да е приложение към договорите..	Брой информирани търговци Брой сключени договори за наем с приложени образци.	Община Шумен, общински пазари и др. общински структури, напр. болници, поликлиники, училища, детски градини и др.	Юридически лица,
СЦ 2	33. Предприемане на мерки и дейности за изграждане на инсталации за третиране на отпадъците – инсталация за предварително третиране и инсталация за компостиране на РДНО Дивдядово, съвместно с останалите общини от РСУО Шумен	15 000	ПУДООС, общински бюджет и други източници на финансиране	До края на 2028 г.	увеличаване на количествата на рециклираните отпадъци	Разработени проекти за осъществяване на мерки и дейности за изграждане на инсталации за третиране на отпадъците	Изградена инсталация за предварително третиране Изградена компостираща инсталация	Община Шумен	РСУО регион Шумен
СЦ 2	34. Прилагане от общината на изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови при новите бази за	Н. п.	-	До края на 2025 г	Приложен е принципа "замърсителят плаща" по отношение определяне размера на такса битови отпадъци	Приложени нови изисквания на ЗМДТ	Приложени нови изисквания на ЗМДТ	Община Шумен	общински съвет Шумен

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Деятности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
	отделните услуги в рамките на план-сметката на общината								
СЦ 2	35. Прилагане на финансови стимули към гражданите, прилагачи разделно събиране на отпадъци и предавачи за рециклиране битови отпадъци	Н. п.		До края на 2028 г.	Осигурен данъчен стимул на домакинствата	Промена в размера на ТБО	Брой домакинства и юридически лица получили финансов стимул за ТБО за разделно събиране на отпадъци	община Шумен	общински съвет Шумен
СЦ 2	36. Разработване, внедряване и популяризиране на система за бонус точки, при предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.	Н.п.		До края на 2024 г.	Насърчаване гражданите да събират разделно и увеличаване на количествата рециклирани отпадъци	брой граждани участващи в системата за бонус точки	Обхванато население, което участва в системата за бонус точки	община Шумен	Граждани, общински съвет Шумен и др.
СЦ2	37. Привличане на интереса и улесняване на процеса на разделно събиране за учениците в общинските училища и студентите в университетите	50	Общински бюджет, "Програма за околна среда 2021-2027" и други източници на финансиране	До края на 2028 г.	Повишени количества разделно събрани битови отпадъци	Бр. обхванати учебни заведения	Бр. проведени кампании	община Шумен	Учебни заведения
СЦ2	38. Прилагане и поддържане на система за проследяване на количествата на отпадъците при въвеждане на принципа замърсителят плаща.	330	Общински бюджет, ПОС 2021 – 2027 г., ПУДООС, други възможни	До края на 2028 г.	Повишаване ефективността на общинската система за управление на отпадъците	Внедрена система за проследяване количествата на отпадъците	Намаляване на оперативните разходи за управление на отпадъците.	община Шумен	Фирми по сметосъбиране, РСУО, Организации по

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Деятности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
			източници на финансиране						оползотворяване
СЦ2	<p>39. Проучване на възможностите на общината за въвеждане на кръгови модели, които да подкрепят кръгова икономика за приоритетните потоци отпадъци:</p> <ul style="list-style-type: none"> • хранителни продукти и битови хранителни отпадъци; • бързооборотни стоки и отпадъци от преработката при промишлено производство на напитки; • опаковки и отпадъци от опаковки; • електрическо и електронно оборудване и отпадъци от ЕЕО; • текстилни изделия и отпадъци от текстил; • мебели и отпадъци от производство на мебели; • строителни отпадъци; • автомобили и ИУМПС. 	50	Общински бюджет, ПОС 2021 – 2027 г., ПУДООС, други възможни източници на финансиране	До края на 2024 г.	Въвеждане на кръговата икономика за определени потоци отпадъци.	Възложено проучване	Проведено проучване и брой идентифицирани кръгови модели	Община Шумен	Домакинства, юридически лица, Организации по оползотворяване, НПО, научни институции и др.
СЦ2	40. Разработване на общинска програма за кръгова икономика	30	Общински бюджет, други възможни източници на финансиране	До края на 2024 г.	Подобряване управлението на отпадъците в съответствие с йерархията за управление на отпадъците.	Разработена програма	Намаляване количествата депонирани отпадъци	община Шумен	-

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Деятности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции/ структури	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
СЦ2	41. Провеждане от общината на информационни кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинските програми за управление на отпадъците	20	Общински бюджет, "Програма за околна среда 2021-2027" и други източници на финансиране	Ежегодно до 2028 г.	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	Проведени поне две информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци на година	Ежегодно провеждани информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци	Община Шумен	Домакинства, юридически лица, Организации по оползотворяване,
СЦ2	42. Създаване и поддържане от общината на електронни регистри на търговските, административните, стопански и други подобни обекти, чиято дейност е свързана с управление на отпадъците	10	Общински бюджет	До края 2025	Създадени регистри на обектите, които подлежат на контрол по управление на отпадъците от общините	Създаден и поддържан регистър	Общината има информация за обхвата на обектите, които подлежат на контрол от общините по нормативната уредба за управление на отпадъците	Община Шумен	
Обща стойност на прогнозния бюджет до 2028 г.		16 500							

* Бюджетът е индикативен и при определянето му не е включен ръстът на инфлация

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ

**ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И
ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ**

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

I. Въведение

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г. Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно:

- одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г. - в тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:
 - Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.
 - Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане. Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.
 - Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влагане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
- Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

II. Цели и мерки към програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Оперативна цел

Увеличаване на количеството на рециклираните и оползотворени битови отпадъци и намаляване на количествата на вредни вещества, съдържащи се в тях.

Мерки

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

Инвестиционните мерки по програмата са свързани с реализацията на процедура за финансиране на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Възможни източници на финансиране са средства, осигурени от Програма за околна среда 2021-2027 г. Възможно е и публично – частно партньорство между бизнеса и общината, включително чрез предоставяне на подходящи общински терени за изграждане на съоръжения.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

План за действие на Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източник и на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
СЦ 2	43. Обособяване и/или изграждане на площадки за третиране и временно съхранение на строителни отпадъци.	По проект	ПОС 2021-2027; общински бюджет и др. финансови инструменти	До края на 2028 г.	Предотвратяване изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за битови отпадъци	Подготовка на проект.	Брой обособени/изградени площадки;	Община Шумен	Юридически лица със стопанска цел
СЦ 2	44. Оползотворяване на строителни отпадъци чрез рекултивация на нарушени терени	200	Общински бюджет	До края на 2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Количество оползотворени СО от домакинствата t/y	Рекултивира на площ, кв.м.	Община Шумен	Държава и юридически лица-
СЦ 2	56. Въвеждане на механизми за ефективен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци, в т.ч. чрез мерки за дигитализация на контролния процес.	Н.п		До края на 2028 г.	контрол относно управлението на строителните отпадъци	Брой планирани проверки	брой извършени проверки; брой наложени санкции; брой съставени предписания	Община Шумен	Възложител и на инвестиционни проекти

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източник и на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
СЦ 2	57. Провеждане на обществени поръчки за строителство на сгради, в изпълнение на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали.	Н.п.		До края на 2028 г.	Оползотворяване на строителни отпадъци	2022-2024 - 2%; 2025-2028 - 2,5%	Брой обекти; Към 2028 г., 2,5% от влаганите строителни материали са рецикл.	община Шумен	Изпълнител/ Строител
СЦ 2	58. Провеждане на обществени поръчки за строителство на пътища, в изпълнение на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали.	Н.п.		До края на 2028 г.	Оползотворяване на строителни отпадъци	2022-2024 - 8%; 2024-2028 -10%	Брой обекти от линейната пътна инфраструктура Към 2028 - 10%, от влаганите строителни материали са рециклир.	община Шумен	Изпълнител/ Строител
СЦ 2	59. Провеждане на обществени поръчки за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища, в изпълнение на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали.	Н.п.		До края на 2028 г.	Оползотворяване на строителни отпадъци	2022-2024 - 2%; 2024-2028 -3%	Брой рехабилитирани обекта. Към 2028 - 3% от влаганите строителни материали са рецикл.	община Шумен	Изпълнител/ Строител

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източник и на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
СЦ 2	60. Провеждане на обществени поръчки за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура, в изпълнение на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали.	Н.п.		До края на 2028 г.	Оползотворяване на строителни отпадъци	2022-2024 - 5%; 2024-2028 - 8%	Брой обекти с вложени рециклирани и строителни материали. Към 2028 - 8% от обектите са с вложени рециклируеми материали.	община Шумен	Изпълнител/ Строител
СЦ 2	61. Провеждане на обществени поръчки за строителство, в изпълнение на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи.	Н.п.		До края на 2028 г.	Оползотворяване на строителни отпадъци	2022-2023 - 8% 2024-2025 - 9% 2026 - 10% 2027 - 11%	Оползотворени обратни насипи. Към 2028 г. - 12% оползотворени строителни отпадъци се използват в обратни насипи.	община Шумен	Изпълнител/ Строител
СЦ 2	62. Водене на отчетност за количествата на вложените рециклирани материали в строителството за общински обекти.	Н.п.	-	До края на 2028 г.	Изпълнение на изискванията на законодателството	Количества вложени рециклирани	Изпълнение на целите за влагане	община Шумен	-

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източник и на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
						строителни материали	на рециклиран и СО		
СЦ 2	63. Подготовка и предоставяне на информация на гражданите чрез интернет страницата на общината, и др. за местата и видовете строителни отпадъци, които могат да бъдат предавани.	10	Общински бюджет и други възможни източници на финансиране	Ежегодно до края на 2028 г.	Осведомяване на гражданите	Актуализиран сайт и разработени приложения	Брой посещения на сайта. Брой сваляния.	община Шумен	Граждани, юридически лица и др.
Обща стойност на прогнозния бюджет до 2028 г		210**							

* Бюджетът е индикативен и при определянето му не е включен ръстът на инфлация.

** В индикативния бюджет не е включена стойността на мярката Обособяване и/или изграждане на площадки за третиране и временно съхранение на строителни отпадъци, която ще бъде определена на база изготвен проект

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
**ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И
ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО**

**ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ
ОТПАДЪЦИ**

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

I. Въведение

Съгласно ЗУО "Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки
- ИУМПС
- ИУЕЕО
- Отпадъчни масла и нефтопродукти
- Отпадъци от гуми
- Отпадъци от батерии и акумулатори

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложи на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Таблица 13 Цели за МРО

Група МРО	Цели
<u>ИУМПС</u>	Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
<u>ИУЕЕО</u>	Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
<u>Отпадъци от отработени масла</u>	Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
<u>Отпадъци от гуми</u>	Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
<u>Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)</u>	Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Група МРО	Цели
<u>Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори</u>	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
<u>Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори</u>	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък.

Съгласно чл. 19, ал. 3. т. 7 на ЗУО кметът на общината, съвместно с организации по оползотворяване и/или фирми, притежаващи разрешения за дейности с отпадъци, организират разделното събиране на масово разпространените отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци. Подзаконовите документи за управлението на масово разпространените отпадъци се отнасят за всеки конкретен вид поотделно и поставят условия и изисквания за осъществяване на дейностите по управлението им.

За управление на тези специфични потоци отпадъци, община Шумен е сключила договори със следните организации по оползотворяване:

Таблица 14 Сключени договори за разделно събиране на МРО с организации по оползотворяване

№	Вид на МРО	Организация за МРО
1	Отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)	„Грийнтех“ АД
2	Отпадъци от батерии и акумулатори (НУБА)	„РЕКОБАТ“ АД
3.	Излезли от употреба гуми (ИУГ)	Д.Р.А.К. –брокер на отпадъци
4.	Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)	„Метарекс“ ООД
5.	Отработени моторни масла (ОММ)	„Алфа рисайклинг“ ООД

II. Цели и мерки към програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО и отпадъци от опаковки

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Оперативна цел

Увеличаване на количеството на рециклираните и оползотворени МРО и намаляване на количествата на вредни вещества, съдържащи се в тях.

Мерки

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
Подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки“ мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

План за действие към Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни структури	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
СЦ2	УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ								
СЦ2	64. Еко инвестиции чрез партньорства в по-добро управление на отпадъците в контекста на кръговата и нисковъглеродна икономика и ресурсната ефективност, чрез осигуряване на индустриални терени за рециклиране на МРО.	200	Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г., Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци“; Програма LIFE; ФМ на ЕИП, частни инвестиции и други възможни източници на финансиране	До края на 2028 г.	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Устройствено планиране на терени за индустриален парк и концепция за функциониране с цел насърчаване на фирми с предмет на дейност рециклиране;	Изградени мощности за рециклиране на МРО	Община Шумен	Юридически лица
СЦ2	65. Възможност за включване на общинските пазари за провеждане на информационни кампании за предотвратяване на образуването на отпадъци, например за ограничаване на пластмасовите торбички и други опаковки.	50	Общински бюджет, други възможни източници на финансиране	Ежегодно в периода До края на 2028 г.	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	Планирани 5 броя информационни кампании	Брой проведени информационни кампании;	Община Шумен	Юридически лица, домакинства, общински пазари и др.
68.СЦ2	66. Реализиране на проекти за повишаване на осведомеността, информационни и разяснителни кампании сред представители на местния бизнес, относно	30	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., Приоритет 2 „Отпадъци“, Програма „Опазване	До края на 2028 г.	Бизнесът е информиран за възможностите за партньорства за промишлена	Подготвени и възложени информационни кампании	Проведени поне 2 броя информационни кампании	Община Шумен	Юридически лица, научни организации, НПО и др.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

	възможностите за управление на отпадъците, генерирани от дейността им с цел постигане на ресурсна ефективност и ефекта от това върху околната среда и промяна на поведението на бизнеса в посока кръгова и ниско въглеродна икономика.		на околната среда и климатични промени” (ФМ на ЕИП), частни инвестиции и други възможни източници на финансиране		симбиоза и зони за рециклиране				
СЦ2	67. Съвместно изпълнение на информационни кампании с Организацията по Оползотворяване на масово разпространени отпадъци (за НУБА, ИУЕЕО, ИУМПС, ИУТ, отработени масла и текстилни отпадъци) и община Шумен	50	организации по оползотворяване и други възможни източници на финансиране	Ежегодно в периода до 2028 г.	Изпълнени мерки по информиране на обществеността от ОО, съгласно одобрените им програми.	Брой проведени информационни кампании от ОО на МРО	Повишаване на информираността на обществеността	Община Шумен	Организации по оползотворяване
Обща стойност на прогнозния бюджет до 2028 г		330							

* Бюджетът е индикативен и при определянето му не е включен ръстът на инфлация.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
**ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И
ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ**

I. Въведение

Необходимостта от разработването на настоящата подпрограма към Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО произтича от нормативно изискване, регламентирано в глава четвърта, раздел II на ЗУО, съгласно което:

- Националният план за управление на отпадъците трябва да съдържа отделна глава за управлението на опаковките и отпадъците от опаковки, включваща и мерки за предотвратяване и повторна употреба (чл. 49, ал. 4, т. 13 от ЗУО);
- Общинските програми за управление на отпадъците се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (чл. 52, ал. 4 от ЗУО);

За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка.

Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

В допълнение към гореизложените цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

- държавите-членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са:

Таблица 15 Цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки по години

Група МРО	Цели
<u>Отпадъци от опаковки</u>	<p>До 2025 г.:</p> <p>65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч.</p> <p>Пластмаси: 50%</p> <p>Дърво: 25%</p> <p>Черни метали: 70%</p> <p>Алуминий: 50%</p> <p>Стъкло: 70%</p> <p>Хартия и картон: 75%</p> <p>До 2030 г.:</p> <p>70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч.:</p> <p>Пластмаси: 55%</p> <p>Дърво: 30%</p> <p>Черни метали: 80%</p> <p>Алуминий: 60%</p> <p>Стъкло: 75%</p> <p>Хартия и картон: 85%</p>

Като се вземат предвид последните тенденции по отношение на опаковките и отпадъците от опаковки, европейските политики относно кръговата икономика и ефективното използване на ресурсите, както и новоприетото европейско законодателство в разглежданата област е целесъобразно достиженията на създадената система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, не само да се запазят, но и да се надграждат и развиват в следващите години.

Община Шумен следва да фокусира вниманието си върху прилагащите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (увеличени количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общината за събиране и третиране на битовите отпадъци, поради намалени количества смесени битови отпадъци, извозването и третирането, на които общината трябва да финансира.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
План за действие към подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източник и на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ2	УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ								
СЦ2	68. Актуализиране и поддържане на обобщена електронна информация за обществеността за разделно събиране на МРО;	10	Бюджет на община и други възможни източници на финансиране	Ежегодно до 2028	Увеличено количество разделно събрани и третиранни отпадъци	Брой достигнати потребители	Брой свалена информация	Община Шумен	Организации по оползотворяване
СЦ2	69. Организиране на кръгла маса между общинските структури и ОО за обсъждане на необходимостта от разширяване на системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки с оглед новите цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, вкл. извършване на текущ анализ за необходимата техническа инфраструктура.	5	Бюджет на община и други възможни източници на финансиране	До края на 2028 г.	Осигурена техническа инфраструктура за разширяване на системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки и постигане на целите	Съгласуван анализ за необходимата допълнителна техническа инфраструктура	Проведени кръгли маси	Община Шумен	Организации по оползотворяване
СЦ2	70. Провеждане на съвместни кампании с организацията по оползотворяване насочени към предотвратяване отпадъците от опаковки, разделно събиране и рециклирането им.	15	Бюджет на община и други възможни източници на финансиране	До края на 2028 г.	Повишаване информираността на населението.	Брой проведени информационни кампании.	Увеличаване количеството рециклирани отпадъци от опаковки – t/y	Община Шумен	Организации по оползотворяване

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източник и на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ2	УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ								
СЦ2	71. Преразглеждане на постигнатите резултати и при необходимост поставяне на нови извиквания в договора с организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки.	Н.п.	-	До края на 2028 г.	Увеличаване на количествата на събраните отпадъци от опаковки.	Увеличаване количествата на предадени за оползотворяване отпадъци от опаковки – t/y	Създадена база данни; Актуален договор с организации по оползотворяване;	Община Шумен	Организации по оползотворяване
СЦ2	72. Осъществяване на проверки и контрол за изпълнение на изискванията от търговски обекти, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване.	Н.п.	-	Ежегодно до 2028 г.	Изпълнение изискванията на законодателството за разделно събиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки.	Брой извършени проверки Брой съставени актове за нарушение	Всички търговски и др. обекти на територията на общината изпълняват задълженията по чл. 33 от ЗУО	Община Шумен	
СЦ2	73. Минимизиране поставянето на вендинг машини с еднократни пластмасови бутилки и кенове за напитки в административни сгради на община Шумен	Н.п.		До края на 2028 г.	Намаляване на количествата на отпадъци от опаковки	Бр. демонтирани вендинг машини;	Бр. демонтирани вендинг машини;	Община Шумен	Обществени институции (училища, общински центрове, библиотеки) и др.,
СЦ2	74. Въвеждане на забрана за закупуване на бутилирана вода в малки разфасовки със средства от общинския бюджет и	Н.п.		До края на 2024 г.	Намаляване на количествата на отпадъци от опаковки	Бр. поставени диспенсери	Бр. поставени диспенсери	Община Шумен	Обществени институции (училища,

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източник и на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ2	УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ								
	поставяне на диспенсери за вода или филтри за пречистване на вода в административни сгради на община Шумен.								общински центрове, библиотеки, и др.
СЦ2	75. В общинската нормативна база, касаеща организиране на масови мероприятия да има изискване за организаторите да не използват пластмасови продукти за еднократна употреба (ППЕУ).	НП	НП	До края на 2025 г.	Намаляване на количествата на отпадъци от опаковки. Ограничаване на употребата на пластмасовите изделия.	Промени в общински наредби, правилници, заповеди	Количество и/или обем на предотвратен и отпадъци	Община Шумен	Обществени институции, НПО, Бизнес, общински съвет Шумен
СЦ2	76. Популяризиране използването на собствени съдове от крайните потребители (т.нар. "bring-your-own") чрез привличане на търговци, които продават храни и напитки.	НП	НП	До края на 2028 г.	Намаляване на количествата на отпадъци от опаковки. Ограничаване на употребата на пластмасовите изделия.	Брой достигнати партньори от бизнеса	Количество и/или обем на предотвратен и отпадъци	Община Шумен	Бизнес, Граждани и др.
Обща стойност на прогнозния бюджет до 2028 г		30							

* Бюджетът е индикативен и при определянето му не е включен ръстът на инфлация.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

I. Въведение

В резултат на изпълнението на подпрограмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци, съгласно НПУО 2021-2028, се очаква до 2040 г. на национално ниво количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ще бъде осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура
- ще бъдат рекултивирани и закрити всички общински депа
- ще бъде осигурена инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракция на отпадъците
- ще бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците
- ще бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широко генерираните производствени опасни отпадъци
- ще бъде повишен капацитетът на институциите да осъществяват контрол и трансграничен превоз на отпадъци, вкл. за откриване на незаконни превози на отпадъци.

За разглеждания период в община Шумен се наблюдава тенденция в посока на увеличаване на процента на депонирани битови отпадъци, спрямо общо образуваните битови отпадъци в общината.

През 2018 г., количествата депонирани битови отпадъци на депото за неопасни отпадъци в кв. Дивдядово спрямо общото количество приети отпадъци към същата отчетна година (24112 т.) е 77%. През 2019 г. процентът депониран отпадък е 86%, а през 2020 г. достига до 89%. Това може да се дължи на предприетите действия за отклоняване на рециклируемите и оползотворими фракции към системите за разделно събиране, изградени на територията на община Шумен, което да намалява съдържанието им в смесения битов отпадък. Въпреки това е необходимо общината да предприеме допълнителни действия за намаляване и отклоняване на отпадъците от депо, особено тези които се депонират директно.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

План за действие към Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Стратегическа цел	Деятности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦЗ	НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ								
СЦЗ	80. Рекултивация на депа и замърсени терени; Продължаване дейностите по рекултивацията на депото в квартал Дивдядово	по проект	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО, ПУДООС, ДБ, ПОС 2021-2027 г. и други възможни източници на финансиране	До края на 2028 г.	Рекултивирани депа и терени, съгласно нормативните изисквания	Изработен и одобрен проект	Изпълнение на етап „техническа“ и „биологична рекултивация“, намаляване риска за околната среда.	Община Шумен	ПУДООС, МОСВ
СЦЗ	81. Мониторинг и следексплоатационни грижи на общински депа и нарушени терени	30	Отчисления по чл. 60 от ЗУО; Общински бюджет и други възможни източници на финансиране	До края на 2028	Контрол и последващ мониторинг на параметрите на рекултивираните терени	Създадена организация за контрол	проведен мониторинг и дейности по следексплоатационни и грижи	Община Шумен	Общински предприятия и дружества
СЦЗ	82. Периодично почистване на локално образувани натрупвания на отпадъци на нерегламентирани за целта места	300	Общински бюджет и други възможни източници на финансиране	Ежегодно до 2028	Предотвратяване замърсяването с отпадъци	Брой нерегламентиран и замърсявания	Брой/площ почистени терени	Община Шумен	ОП Чистота,
СЦЗ	83. Провеждане на кампании за пролетно и есенно почистване на населените места в общината	200	Общински бюджет и други възможни	Ежегодно до 2028	Повишено участие на	брой участници/ кампания количество	почистени нерегламентирани сметища - 80 % от	Община Шумен	

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни структури	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦЗ	НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ								
			източници на финансиране		Населението и бизнеса в предотвратяване на риска от стари замърсявания с отпадъци; Почистени нерегламентирани сметища	транспортирани отпадъци брой почистени нерегламентиран и сметища	регистрираните в края на 2020 г	Столичен инспекторат	
Обща стойност на прогнозния бюджет до 2028 г		530**							

* Бюджетът е индикативен и при определянето му не е включен ръстът на инфлация.

** В индикативния бюджет не е включена стойността на мярката за Рекултивация на депа и замърсени терени; Продължаване дейностите по рекултивацията на депото в квартал Дивядово, която ще бъде определена на база проект за рекултивация

VIII. КООРДИНАЦИЯ С НАЦИОНАЛНИ, ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПРОГРАМИ

VIII. 1. КООРДИНАЦИЯ С ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

При разработване на настоящата програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, в т.ч.:

- Националният план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: „Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси.“

Формулирани са три стратегическите цели в синхрон за настоящата програма, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел, като следва:

- Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване
- Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци
- Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Направени са прогнози и финансови разчети за необходимите инвестиции за постигане на целите на НПУО.

Изпълнението на програмите с мерки от НПУО следва да осигури достигане на националните цели за управление на отпадъците, произтичащи от европейското законодателство и ЗУО.

Националният план за управление на отпадъците има следната структура и съдържание:

- Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците
- SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите)
- Цели и подцели
- План за действие с Програми от мерки за постигане на целите
- Координация с други планове и програми
- Система за контрол на изпълнението, оценка на резултатите, отчети актуализация на НПУО

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

- Приложения, в които са представени - Подробните анализи за състоянието на управлението на отпадъците
- *Национална програма за развитие: България 2030 г. приета с протокол на Министерски съвет №67 от 02.12.2020 г.*

Националната програма за развитие на БЪЛГАРИЯ 2030 (детайлизирана стратегия) е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, детерминиращ визията и общите цели на политиките за развитие във всеки сектор на държавното управление, включително техните териториални измерения.

Ангажиментът за разработване на национален стратегически документ за развитие на страната в средно- и дългосрочен период е залегнал в програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017 – 2021 г., приета с Решение №447 на Министерски съвет от 2017 г. При изготвянето на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 е отделено специално внимание на Програмата за устойчиво развитие за периода до 2030 г. на Организацията на обединените нации (ООН) „Да преобразим света“ и на включените в нея 17 глобални цели за устойчиво развитие. Програмата и Целите са разгледани като рамка на националните политики за развитие, а самата Национална програма за развитие България 2030 – като отговора на правителството за изпълнението им.

Отпадъците са предмет на действия по приоритет 4 от Националната програма „Кръгова и нисковъглеродна икономика“ по Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030.

В подприоритет 4.1. Преход към кръгова икономика са предвидени мерки за въздействие в области Материална ефективност, Управление на отпадъците и Екологични иновации. Въпреки, че мерките са насочени предимно към предприятията и общините не са посочени изрично като отговорни, община Шумен може да вземе предвид планираното въздействие на политиката за управление на отпадъците.

Политиката за устойчиво управление на отпадъците е насочена към превръщане на отпадъците в ресурс и прилагане на йерархия за управление на отпадъците. Усилията на национално ниво са насочени към стимулиране ефективното използване на отпадъците като ресурси в предприятията, чрез повишаване на информираността за ползите от кръговата икономика и насърчаване прилагането на незамърсяващи технологии и внедряването на нови зелени бизнес модели. Мерките са насочени към подкрепа за въвеждане на технологии за рециклиране и оползотворяване и прилагане на режима на разширената отговорност на производителя. Предвижда се прилагането на регулаторни мерки и икономически инструменти за насърчаване на употребата и развитие на пазара на рециклирани суровини и материали. На общинско ниво мерките следва да бъдат насочени към улесняване на достъпа, комуникацията, обмена на бази данни за продукти и производства, както и към насърчаване отговорността на производителя за преход към информиран зелен избор на стоки, развиване на партньорства за споделяне на данни, добри практики и технологии.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

VIII. 1. КООРДИНАЦИЯ С ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ НА ОБЩИНА ШУМЕН

Програмата за управление на отпадъците на община Шумен 2021-2028 г. е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината. Програмата е синхронизирана и съобразена с Плана за интегрирано развитие на община Шумен за периода 2021-2027 г., Програма за опазване на околната среда на община Шумен до 2028 г. и с всички ключови общински програмни документи.

IX. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

В настоящия раздел подробно са разгледани следните нормативни изисквания, във връзка с прилагане на Програмата за управление на отпадъците на община Шумен за периода 2021 – 2028 г.:

- Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците
- Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците
- Процедура за актуализация на програмата

1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Наблюдението и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на община Шумен е от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Наблюдението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява чрез периодично събиране на информация, свързана с напредъка по изпълнение на включените в Програмата мерки и степента на постигане на индикаторите, както и анализ на събраната информация и на възникнали проблеми при изпълнението и причините за тях. В допълнение, за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на планирания график и степента на изразходване на ресурсите.

Дейностите по прилагане изпълнението на общински планове и стратегии в областта на околната среда и управлението на отпадъците се извършват от отдел „Инвестиции и екология“ към община Шумен

2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците е общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

За целта той изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците.

Отчетът се представя в срок до 31 март на следващата година

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и следва да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците да се изготвя в следния формат:

1. Въведение
2. Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината
3. Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението
 - Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни
 - Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им
 - Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година
4. Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата
5. Заключение

Приложения

Въведението включва уводни бележки, в които се обяснява основанието за изготвяне на отчета, за кого е предназначен отчетът, какви са целите на отчета и пояснение как е структуриран. Може да се включат и други важни съображения във връзка с изпълнение на програмата за управление на отпадъците в отчетния период.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.
Основната част от документа е отчетът за изпълнение и в нея се представят промени в средата за изпълнение през отчетната; описание на предприетите от общината действия за мониторинг и контрол по изпълнение на програмата, вкл. проведени оценки и/или допитвания до населението; постигнатия напредък по изпълнение на целите и мерките въз основа на включените в програмата индикатори за изпълнение и анализ на тяхното изпълнение, както и причините за неизпълнение. Описанието на напредъка по изпълнението на целите и мерките се структурира по целите, включени в Програмата за управление на отпадъците. Всяка подпрограма с мерки се отнася към определена цел в програмата, така че изпълнението на мерките в отделните подпрограми се докладва към съответната цел в програмата

В заключителната част се представят изводи от анализа на изпълнението и предложения за промени или адаптиране на програмата за текущата година в случай на необходимост.

В приложение в табличен формат се докладва напредъкът по изпълнение на индикаторите, разработени за постигане на специфичните цели в програмата за управление на отпадъците, който е основата за текстовата част на отчета за напредъка по изпълнение на програмата.

3. Процедура по актуализация на програмата

Програмата за управление на отпадъците ще бъде актуализирана в случай на промени в законодателството, които налагат съществени промени в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане. Процедурата на актуализация ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на община Шумен, провеждане на публично обсъждане, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общински съвет.

Х. НАСОКИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И ОРГАНИЗИРАНЕ НА КОНСУЛТАЦИИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕ НА ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Общи положения

Правото на гражданите на общините да се информират е регламентирано в ЗМСМА. В чл. 22 и чл. 28 от ЗМСМА са регламентираны задълженията на общинския съвет и на кмета във връзка с осигуряване на достъп на гражданите до работата на общинската администрация и актовете на общинския съвет. Провеждането на консултациите на общините с обществеността при разработване на общински програми за управление на отпадъците следва да се опира на следните основни принципи:

- Прозрачност – проектът на програмата и информация за разработване на документа са публично достъпни.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

- Равнопоставеност – процесът на консултации дава възможност за участие на всички заинтересовани страни и жители на общините от региона.
- Документиране – всички изказани предложения и коментари по време на организираното обществено обсъждане са документирани.
- Обратна връзка – участниците получават отговори относно техните предложения.

Целесъобразно е процесът на обществени консултации да започне още в ранен етап от изготвяне на програмата. Като начало е необходимо да се идентифицират заинтересованите страни, така че да се осигури консултиране на всички важни интереси.

2. Анализ на заинтересованите страни

Под „заинтересованите страни“ в случая се разбират обществени и частни институции, групи от хора или отделни личности, които ще бъдат заинтересовани (пряко засегнати) от общинската програма за управление на отпадъците на община Шумен и ще могат да повлияят върху нейните параметри, приемане и реализиране.

За целите на анализа са идентифицират основните заинтересовани страни, както и техните интереси, отношение и степен на поддръжка по отношение на прилагането на програмата. Анализът на заинтересованите страни се базира върху изготвянето на „матрица“ и „схема за подход“ за работа с всички заинтересовани страни. За целите на анализа, за всяка заинтересована страна са идентифицирани нейната роля и интереси в управлението на отпадъците, и се оценяват:

- (а) доминиращото отношение към базисните принципи на промяната, която ще се предлага от общинската програма;
- (б) посоката на възможно влияние върху изготвянето на програмата (респ. върху принципите и основните цели), както и върху мерките в програмата;
- (в) степента на това влияние.

Отношението и посоката на влияние са оценени както следва:

- положителни (+);
- отрицателни (-) или
- неутрални (~).

Горната класификация произтича от типологията на заинтересованите страни. Субектите с положително отношение и влияние формират групата на „подкрепящите страни“, а тези с отрицателно – групата на страните, които са по-скоро против предвижданата промяна (като цяло или отделни нейни елементи). Онези, които са без ясно изразени интереси и роля, образуват групата на неутралните/колебаещи се страни.

Степента на влияние е оценена по следната 5-степенна скала, както следва:

- 1 – не оказва влияние;
- 2 – ограничено влияние;
- 3 – средно влияние;

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

4 – съществено влияние;

5 – много силно влияние

По-долу в табличен вид е дадена разработената матрица на заинтересовани страни, при разработката и прилагането на програмата:

Таблица 16 Матрица на влиянието на заинтересованите страни

Заинтересована страна	Основна роля и интереси	Доминиращо отношение	Посока на влияние	Степен на влияние
Регионална инспекция по околна среда и водите (РИОСВ)	Заинтересована във връзка спазване на нормативните документи относно изготвянето на общински/регионални програми за управление на отпадъците, за изпълнение на нормативните документи и др.	+	+	4
Регионална здравна инспекция (РЗИ)	Заинтересована страна относно прилагане на здравно-хигиенни аспекти и опазване на човешкото здраве по отношение управлението и третирането на отпадъци	+	+	3
Население	Жителите на общината се явяват едновременно потребители на услугите, заинтересовани от тяхното качество и задължени лица по смисъла на нормативната уредба за отпадъци.	~ За сега не може да се идентифицира отношението на населението към промяната с програмата. Допуска се, че на този етап по-скоро положително	~	2
Търговски обекти, бизнес и др. подобни; представители на бизнес асоциациите;	Заинтересовани страни явяващи се потребители на услуги, както и задължени лица по смисъла на нормативната уредба за отпадъци.	~ За сега не може да се идентифицира отношението им към промяната с програмата. Допуска се, че на този етап по-	~	2

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

		скоро положително		
Доставчици на услуги по управление на отпадъци (Оператор на РСУО, фирми за сметосъбиране, организации за оползотворяване на МРО, ОО и др.)	Заинтересовани страни във връзка с прилагане на услуги по управление на отпадъците, съгласно нормативната уредба по управление на отпадъците	+	+	5
Болници (за опасни отпадъци), представени от ръководството на болницата	Заинтересовани страни явяващи се потребители на услуги по управление на отпадъците (за опасни отпадъци)	~ За сега не може да се идентифицира отношението им към промяната с програмата. Допуска се, че на този етап по-скоро положително	~	2
ПСОВ на територията на общините, представени от ръководството им	Заинтересовани страни явяващи се потребители на услуги по управление на отпадъците	~ За сега не може да се идентифицира им към промяната с програмата. Допуска се, че на този етап по-скоро положително	~	2

Всяка от основните заинтересовани страни в представената по-горе матрица има конкретна, ясна и активна роля за подобряване на ефективността и ефикасността на управлението на отпадъците. Генераторите на отпадъци (население, бизнес, ПСОВ и болници на територията на съответните общини), имат отговорности за предотвратяване, намаляване и разделно събиране на отпадъците, като тези отговорности са възложени с нормативната уредба както на национално, така и на общинско ниво. Освен това, предвид промените в количеството и състава на отпадъците, регулаторните органи в лицето на РИОСВ, включително общината, следва да осъществяват постоянен диалог със заинтересованите страни, за да приемат подходящи регулации за подобряване на системата за управление на отпадъците.

3. Методи за провеждане на консултации

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Обхватът на възможните методи за взаимодействие с идентифицираните по-горе заинтересованите страни е широк и може да бъде избран съобразно целите на комуникацията – информирание, убеждаване, консултиране.

Чрез информирането общината е необходимо да предостави информация на заинтересованите страни за хода на разработване на Програмата и за нейното съдържание. За целите на информирането е подходящо да се използват съобщения в местните медии и други изяви в средствата за масово осведомяване, както и интернет страницата на всяка една от общините от региона.

Убеждаването се състои в предоставяне на информация и аргументи, чиято цел е да се спечели подкрепата на идентифицираните заинтересованите страни. Убеждаването е също инструмент за взаимодействие между заинтересованите страни с доминиращо влияние с оглед постигане на консенсус между тях по едни или други аспекти на Програмата. За целите на убеждаването могат да се използват работни срещи, кръгли маси, интернет страницата на всяка една от общините от региона, интервюта в средства за масово осведомяване и др.

Чрез консултирането следва да се търси участието на заинтересовани страни, за да се чуят и отчетат техните мнения и коментари и да се анализират различни варианти за развитие. За целите на консултирането могат да се ползват работни срещи, публични обсъждания, интернет допитване, анкетни карти, кръгли маси с широк кръг заинтересовани страни. С оглед характеристиките на заинтересованите страни и възможностите за привличането им, подходящи методи за консултации с обществеността относно програмата за управление на отпадъците са:

- Публикуване на информация на интернет страница на общината

Интернет страницата на общината е основен инструмент за допитване за мнения и становища и има редица предимства. На първо място, той е прозрачен и най-достъпен и може да бъде използван за отчитане на мнението на широк кръг заинтересовани страни. Използването на интернет страницата ще увеличи шанса за участие в консултациите на повече млади хора, за които е известно, че този метод е единствения използван. Освен това той е ефикасен, тъй като не изисква значителни ресурси, и бърз – предварителната подготовка включва изготвяне на материалите, които ще се публикуват за консултациите.

- Публикации и интервюта в медиите

Община Шумен следва да изготви кратка информация за местните медии, в която да се информира обществеността за изготвянето на Общинската програма за управление на отпадъците и нейните цели. Добре би било експерт от общината, да осигури интервю на ключови фигури (кмет на общината, председател на съответната комисия в общинските съвети) в местните печатни и/или електронни средства за масово осведомяване.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

- *Анкетно допитване*

Анкетното допитване е полезен метод за събиране на качествена информация за нагласите на населението относно отпадъците в общината.

- *Кръгла маса*

Кръглата маса е доказано ефективен инструмент за получаване на коментари и мнения от заинтересованите страни. Кръгла маса може да бъде проведена с представители на организации на заинтересованите страни. Целесъобразно е да се поканят представители на всички ключови заинтересовани страни.

- *Работни срещи*

Предвид това, че отговорност за изготвяне на програмата за управление на отпадъците е на кмета на общината, а общинският съвет приемат програмата, наложително е при изготвяне на програмата общинската администрация да проведе една или повече (съобразно необходимостта) работни срещи с комисиите в общинския съвет, които имат отношение към политиката за управление на отпадъците. В този контекст, макар и извън обсъжданата в тази секция тема за консултации с обществеността, следва да се проведе и вътрешно съгласуване на проекта на програма за управление на отпадъците и консултиране между административните звена с функции за отпадъци в общинската администрация съобразно приетите в общината съгласувателни процедури. Работни срещи могат да се проведат и с други групи заинтересовани страни, като например оператори на инфраструктура за отпадъци и организации за оползотворяване, като времето и мястото се избират така, че да осигурят максимално участие и свободна обмяна на мнения и гледни точки.

- *Обществено обсъждане*

Основен елемент от схемата за провеждане на консултации е общественото обсъждане на проекта на програмата за управление на отпадъците. Общественото обсъждане се предшества от публикуване на интернет страницата на общината на проекта на документа и покана към обществеността и заинтересованите страни за предоставяне на коментари и предложения. По време на общественото обсъждане всички изказани предложения и коментари се документират, а след обсъждането те се анализират и участниците получават информация за включените предложения, както и аргументация за тези, които не са взети предвид.

4. Организиране на процеса на публични консултации

С оглед постигане на ефективност, процесът на публичните консултации трябва да бъде добре подготвен и проведен, като е целесъобразно да се изпълнят някои основни и доказано полезни дейности, а именно:

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

- *Определяне на отговорен експерт от общинските администрации*

В най-ранен етап от изготвяне на програмата общината разработва рамка за привличане и консултиране с обществеността, като определя необходимите финансови и човешки ресурси и ясно дефинира задълженията за тази дейност. Препоръчително е общината да определи едно лице за координатор и за връзка, което да се занимава с всички въпроси относно обществените консултации и да регистрира и потвърждава всички подадени мнения и коментари при получаването им. Препоръчително е този експерт да бъде от специализираната дирекция, на която са възложени основните функции за управление на отпадъци.

- *Изготвяне на схема и график за консултациите с обществеността*

Съобразно графика за изготвяне на общинската програма за управление на отпадъците се изготвя схема за консултации с обществеността и график за провеждането им, в зависимост от избраните методи за консултиране. Приетият в България стандартен срок за провеждане на консултации по проекти на стратегически и нормативни документи е 30 дни. Този срок осигурява достатъчно време за получаване на обратна връзка, за да могат заинтересованите страни да се запознаят с представения проект на програмата, да го оценят и да изготвят своето мнение. В този период се планира и провеждане и обществено обсъждане на проекта на програма, като то не отменя, а допълва провеждането на други форми за информиране и консултиране със заинтересованите страни (например кръгла маса, допитване и др.).

- *Подготовка на документи за консултациите*

За провеждане на консултации с обществеността е целесъобразно да се подготвят следните документи:

- Кратко резюме от 2-3 страници, което ще съдържа контекстът, основните акценти от Програмата за управление на отпадъците и обхватът на консултациите. Резюмето е необходимо, за да помогне на заинтересованите страни да се ориентират в основните въпроси и да определят отношението си към консултациите. В резюмето следва да бъдат разяснени основните принципи и елементи на политиката за управление на отпадъците. То трябва да е написано на ясен език и в стил, съобразен с аудиторията от неспециалисти, като се избягват професионални термини и съкращения.
- Писмо от името на кмета до заинтересованите страни държавни институции и ведомства. Необходимо във връзка с покана за изразяване на писмени становища и мнения от определени групи заинтересовани страни - институции и ведомства.
- Съобщение-покана към жителите на общината за участие в обществените консултации, като изразят мнения и коментари по проекта на Програма. Поканата се публикува на интернет страницата на общината, също се поставя в сградата на общината, а може да се публикува и в местни медии. В поканата следва да се посочат

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г. началната и крайната дата и начините за изпращане на мнения и коментари със съответните адрес, тел. и ел. поща; както и начините за достъп до програмата. в съобщението следва да се посочи и място за достъп до проектопрограмата в сградата на общината, освен чрез интернет страницата, като се укаже и работното време за достъп.

- Презентация на ключови компоненти от проекта на Програма за управление на отпадъците, която ще се използва в планираните публични събития – обществено обсъждане, кръгла маса и работни срещи.

- Публикации в средства за масова информация

С цел информирание на обществеността и заинтересованите страни за изготвяната програма за управление на отпадъците и с оглед предстоящите консултации с обществеността, препоръчително е общината да осигури публикации в местните медии както чрез информационни съобщения, така и чрез интервю по темата на ръководен служител от общината (кмет, ресорен зам. кмет, експерт по отпадъци/околна среда.)

- *Публикуване на информация за консултации с обществеността чрез интернет страницата на общината*

Препоръчително е на интернет страницата на общината да се публикува съобщение за изготвения проект на програма и покана за участие в публичните консултации чрез изпращане на мнения и коментари. Публикуват се също пълният текст на проекта на Програмата и Резюме на програмния документ. Определения се отговорен служител от общинската администрация управлява процеса на предоставяне на мнения и коментари от обществеността.

- *Отразяване на получени бележки в проекта на Програма за управление на отпадъците на общината*

Отговорният служител изготвя протоколи от проведените консултации с обществеността и заинтересованите страни, справка за направените предложения и бележки. Въз основа на протоколите и справките се изготвя обобщен доклад за резултатите от процеса на консултиране, който се съобщава на обществеността чрез публикуване на интернет страницата. В част Въведение в окончателния текст на програмата за управление на общината се дава кратка информация за процеса на консултиране, осъществен при нейното разработване.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

XI. ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕЦЕНКА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА И ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА С ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ЗООС И ЗБР

Изискванията и последователността на провеждане на процедурите са уредени в Закона за опазване на околната среда и Закона за биологичното разнообразие които определят рамката за провеждане на съвместени процедури за екологична оценка и оценка за съвместимост на планове и програми и съответните подзаконов актове - Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони.

Общинската програма за управление на отпадъците подлежи на:

- процедура по преценка на необходимостта от извършване на екологична оценка, в изпълнение на чл. 2, ал. 2, т.1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, издадена на основание на Закона за опазване на околната среда; и
- процедура по оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони в изпълнение на чл. 2, ал.1, т.1 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, издадена на основание на Закона за биологичното разнообразие.

В съответствие с Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, оценката за съвместимостта на планове, програми и инвестиционни предложения, попадащи в обхвата на ЗООС, се извършва чрез процедурата по екологична оценка по реда на Закона за опазване на околната среда и при спазване на специалните разпоредби на ЗБР и на Глава Трета от Наредбата, т.е. двете процедури са съвместени в една обща процедура.

Компетентен орган

Компетентен орган за провеждане на съвместената процедура е РИОСВ Шумен.

Уведомяване на РИОСВ с искане за преценка за екологична оценка - За целите на провеждане на процедурата общината уведомява на най-ранен етап компетентния орган за програмата, като представя в РИОСВ информацията, предвидена в Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ШУМЕН 2021-2028 г.

Решение на компетентния орган - В предвидения в наредбата срок РИОСВ се произнася с решение за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка. Компетентният орган преценява необходимостта от извършване на ЕО, като определя степента на значимост на въздействието върху околната среда и човешкото здраве въз основа на:

1. представената от РСУО информация в искането за извършване на оценката;
2. критериите, посочени в чл. 85, ал. 4 от ЗООС;
3. становището от съответната РЗИ, което се изисква служебно от РИОСВ.

При решение да не се извършва екологична оценка за програмата компетентният орган РИОСВ излага в мотивите на решението основания за заключението, че при прилагането на плана или програмата не се предполага значително въздействие върху околната среда и човешкото здраве. При решение да се извърши ЕО за съответния план или програма компетентният орган може да постави изисквания към обхвата на оценката.

В този случай се провежда процедурата за екологична оценка, като се спазват стъпките, етапите и сроковете, определени в Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, до издаване на становището на РИОСВ по екологичната оценка.